

Uredništvo: A. Je-
ločnik v Ljubljani
Katoliška tiskarna.
Upravništvo: Lud.
Tomažič v Ljubljani
Katoliška tiskarna.

MLADOST

Izhaja enkrat na
mesec, in sicer 10.
dan meseca. Celo-
letno stane 2 K,
posamezne števil-
ke pa 20 vinarjev.

Št. 3.

V Ljubljani, dne 10. marca 1913.

Letnik VI.

Telesa moč, duha krepost.

Da se v naših dneh opaža tudi že v gotovih slojih našega ljudstva po deželi precejšnja pomehkuženost, ne more nihče tajiti. Naj si bodo vzroki katerikoli — o tem naj razpravljajo dušni pastirji, učitelji, sociologi in politiki — precej našega ljudstva je že otrovanega s tem strupom in bati se je, da bo rod za rod slabši in piškavejši.

Ne vem zakaj, dejstvo pa je, da se kaže vpliv pomehkuževanja gotovega dela našega ljudstva najbolj pri nekaterih dekletih v neki prečudni razvajanosti in zopni scartljanosti. In čuda! to opažajo dostikrat mestni ljudje, ki so sami zelo razvajeni, na dekletih, ki pridejo služiti z dežele. Ne ravno majhen odstotek teh deklet zapušča očetovo hišo vsled poželjivosti po dobrotah in ugodnostih mesta. Doma je marsikatera opletala žgance in kašo in imela kofe in čaj za najslajši užitek, v mestu pa celo pri tistih seveda ne ravno pregosto sejanih rodovinah, kjer s hrano pri poslih ne skoparijo, marsikatero dekle ni zadovoljno s to in ono jedjo, ki gre ali mora iti ostali družini v tek. Vsako delo je takim dekletom pretežko, boje se

vsake sapice in počenjajo velike komedije, če se v prst vščipnejo, rade poleže, se veliko zanimajo za romane dvomljive vrednosti in menjajo vsak mesec službo tudi v razmerah, kjer bi tega ne bilo treba — po marsikaterih koticah v mestu pa, kjer se glasi škripajoči ameriški harmonij in se pleše, se lahko nedeljo popoldne cela šuma takih deklet najde.

Kdor se za to vprašanje zanima, bo našel, da so taki posli večinoma doma iz bajtarskih in osebenkarskih rodov in da naravnost iz doma pridejo tako razvajane, dočim so gruntarska dekleta, kjer otrokom doma ne manjka ne hrane ne obleke, po veliki večini pridna, utrjena, zanesljiva in nič preveč izbirčna ter potrpežljiva. Menim, da bo pri fantih, upoštevajoč njihovo od deklet različno nprav, podobno, le da je fant, ako je že bil na krivem potu in se dal izpreobrniti stanovitnejši, dočim so taka dekleta, tudi če pridejo do urejenejših razmer, celo življenje po svoje izpačena.

Iz tega je čisto lahko sklepati, da je mehkuženost, ki je za greh to, kar gnoj za polje, navadno doma v siromašnih razmerah na kmetih. Ravno bolj revne kmečke družine

Amerikanec.

Povest. — Spisal Stanko Bor.

Pa so preprečili njegov namen, zaprli ga kot slabomnega v samotno celico, pripeljali ga od Hamburga po odgonu, grdo in neusmiljeno ravnali z njim celo pot. Kakor v sanjah so šli mimo njega kraji, mesta, vasi, sela, mimo katerih so ga gonili, njegov duh se je bavil le z mislijo, kaj se je zgodilo, da je bilo nekaj lepega, da je bil srečen; in če je napenjal spomin, je s silo priklical vso resnico na dan: ukraden, uničen. Prizor za prizorom, en hujši, mučnejši od drugega je vstal pred njim in mu trgal srce. In ko je bilo srce polno, da je hotelo počiti, mu je spomin otemnel, le v megli, kakor v sanjah je zrl vse, kar se je zgodilo, kakor v sanjah se mu je zdelo, da stoji pred rojstno hišo, da gleda v obraz materi. In ni se ganil, ni objel matere, ni ji povedal, da ni on kriv, ker se je vrnil tak, ampak hudobni svet, ki ga je okradel, ga je poslal revnejšega kot je odšel po dolgih petih letih v rojstno vas.

„Ne ustrašite se, mati!“ je počasi, zamolklo, pri-
tajeno bojazen prikrivajoč pretrgal župan mučen molk.
V materi je kri za hip zastala, nato zavalovila
močnejše, burneje; srce se je krčilo, da samo ni znalo

zakaj, v glasi je vstajala grozna zavest, trpka resnica, da je to — Peter, njen sin.

„Kaj se je zgodilo? Glas je bil tresoč, zamolkel, pri-
tajen.

„To je, vaš sin! Peter je!“

Mati je izpustila Tončka, vsi udje so ji odpo-
vedali, onemoglost jo je prešinila, pred očmi se ji je
temnilo. „Da bi bil ta zanemarjen, raztrgan, neobrit,
nepočesan človek njen Peter, tisti Peter, katerega je
v mladosti bolj ljubila kakor drugega sina, Peter, o
katerem je sanjala dolge noči, da se vrne bogat,
imeniten, ko gospod, o katerem je bila prepričana,
da jo vzame, ko se oženi, k sebi, kjer bo imela lepše
življenje kot pri tem sinu, ki je na domačiji.

„A-a-ah!“

Vsa moč jo je zapustila in kakor brez življenja
je omahnila.

Župan je priskočil in prestregel padajočo ženo.

„Vode, vode, da jo zmočimo in drgnemo!“

Tonček je mlo, pretresljivo, obupano zaplakal;
revček ni vedel, kaj naj počne, kam naj se obrne:
oni grozni, grdi tujec pred hišo, stara mamica v omed-
levici, oče na polju, mamica tudi.

Vaški radovedneži so se približali Žagarjevi hiši,
župan jih je poklical na pomoč.

Zašumelo je med ljudmi in pretreslo jih je do
kosti, do mozga: ta tujec je — Žagarjev Peter. In niso

svoje otroke najbolj razvajajo, o čemer so glašajo duhovniki in učitelji. Za pridno delo tu sploh ni prilike in ker so taki otroci od drugih po navadi zaničevani in prezirani, se na svoj način za to odškodujejo, postanejo skrajno občutljivi, nemarni, jezični, prepirljivi in nepoučljivi. Gospodinjstva in dobre kuhe se seveda tudi ne morejo naučiti, djati kakšno stvar v red, je zanje najtežavnejša reč na svetu. Gotovo je, da marsikatera revica svoje otroke vzorno vzgaja, a take so izjeme, ki pa se tudi povsod hvalijo in najdejo zaslužen priznanje. Če gredo dobra gruntarska dekleta iz kakršnegakoli vzroka — samo da ni zavestna lahkomisnost — v mesto služiti in imajo srečo, da se v dobrih rodbinah gospodinjstvo izobrazijo in v dušnih čednostih sredi skušnjav mesta le še okrepijo — postanejo ali dobre žene v mestu in tako prenavljajo meščansko kri, ali pa se vrnejo domov, obogatene z vednostmi in izkušnjami — že na kmetih pomehkužena dekleta pa se v mestu še trikrat bolj izpridijo. Opazuje se tudi, da se prve vrste dekleta svojega kmečkega stanu ne sramujejo, dočim ga druge, če le morejo, zataje.

Kako bi se dalo preveliko preseljevanje kmečkega ljudstva v mesta omejiti, to je gotovo zelo važno vprašanje, pri čemer se seveda ne sme prezreti, da se da to le do neke mere preprečiti in da je dotok gotovega odstotka kmečkega ljudstva v mesta v toliko potreben, da se mestno prebivalstvo popolnoma ne zamočviri. Tudi je velika razlika med mestom in mestom, in Ljubljana je v primeri z drugimi še danes pravzaprav le velika vas. Pomisliti moramo tudi, da se tudi večje vasi, zlasti na ravnem, vsled napredovanja izobrazbe, prometnih sredstev in industrializacije same čedalje bolj »pomeščujejo«. Tudi ne gre pre-

tiravati; tako na primer smo vsi prepričani, da je večina poslov v Ljubljani pridna, pošena in pravzaprav ognjišče za vsako dobro krščansko stvar, ki jo v mestu započnemo. Ključ poselskega vprašanja leži doma, na kmetih, v izboljšanju gmotnih, kulturnih in socialnih razmer v vasi. Ako se te izboljšajo, bo na eni strani več kmečke mladine doma ostalo, na drugi pa bo to, kar bo dohajalo v mesta, zdravo in neizprideno.

Gmotne, kulturne in socialne razmere na kmetih se pa pri nas res izboljšujejo. Veliko stori v tem oziru pri nas cerkev, potem politika S. L. S., izobraževalna društva in združna organizacija. Ne samo, da te naprave kolikor mogoče že v kali zatirajo zle posledice pomodernizovanja naše dežele, ampak store še več v pozitivnem zmislu. Kmet se je rešil oderuštva, spoznava solidna in realna sredstva, kako priti do večjega blagostanja, da se mu ni treba vreči v nespametne špekulacije, kakor opazujemo to n. pr. v Slavoniji in drugod, kjer so kmetje ponekod še bogati, a politično neprobujeni in gospodarsko od bank, vladne korupcije in pijavk odvisni. Naš kmet se svojih političnih pravic že zelo zaveda in prevdari, preden komu svoj glas nakloni, česar za izboljšanje svojega stanja potrebuje. Naš kmet pa tudi neposredno sam s svojim prevdarkom in svojimi močmi s sodelovanjem pri stranki in njenih zastopih veliko k svojemu napredku pripomore.

Kar se nam pa zdi še zelo pomanjkljivo, to je šola. V tem oziru tičimo še danes samo v poizkusih. Birokratizem ima šolo slejkoprej v krempljih, izobrazba učiteljskega naraščaja je nezadostna, ljubezni do kmečkega življenja se otrok v šoli ne navzema.

V Nemčiji obstoja že precej časa organizacija z izrečnim namenom pospeševati

se čudili stari žagarici, ker je padla v nezavest, ko je videla svojega Petra takega pred seboj. Petra pa so pogledovali čudno, pomilovalno in tiho, komaj slišno izgovarjali par opazk o njegovi nesreči in njegovem žalostnem stanju. A Petra so zadevali ti pogledi, kakor da ga kdo peče z razbeljenim železom: videl je v njih sovraštvo in jezo; sklepal je, da veljajo prtajene opazke njemu, češ, kaj si prišel umoriti svojo mater?

„Kaj pa je, za božjo voljo?“

Petrov brat Tone je planil med ljudi in obstal pred svojo materjo, ki je ravno odprla oči.

„Mati, mati, kaj se je zgodilo?“

Mati pa ga je pogledala s čudnim, bol in tugo, bridkost in neizmerno, neizrekljivo žalost razodevajočim pogledom.

„Ljudje božji, govorite, povejte, kaj je, kaj se je zgodilo?“

Tonček se je tesno oklenil očeta in z jokajočim obrazkom prestrašeno in boječe zrl v tujca, ki je stal kot pribit, gledal v fla in trpel grozne, neizrekljive duševne muke; zakaj spomin mu je oživel, brata Toneta je spoznal, njegovo prestrašenost in osuplost razumel. Čutil je, da so pogledi vseh obrnjeni v njega, ni povzdignil oči, da bi prebral in presodil, da seva iz teh oči sočutje, pomilovanje; pričrčan je bil, da seva iz teh oči sovraštvo, jeza, preganjanje, očitiranje,

zakaj je prišel, zakaj je prišel tak, zakaj pripravila take bolečine materi, bratu; zakaj moti nje, vaščane, v mirnem življenju. In dozorel je v njegovem sklep: Proč, proč od tod! Kamorkoli, samo proč, proč!

„Kdo, kdo pa je ta človek...“ Tone je počasi, zategnjeno, nekaj neveselega pričakujoč vprašal.

Ljudje so molčali, težko dihal, čutili nesrečo Petrovo, slutili bol materino, razumeil neveselo pričakovanje Tonetovo.

„Govorite! Kdo je? Kaj je z njim?“

„Peter je! Tvoj brat.“

Župan se je ojunačil, vsem se je odvalil kamen od srca, zakaj vsak je čutil, da bi on ne mogel tega izreči.

Tone je stopil za korak bliže, obstal, glava se mu je nagnila naprej, oči so se mu izbulile, glas je bil hreščec, težko izgovorjene so bile besede:

„Pe... ter?! Moj brat?!“

Peter pa je vzdignil glavo, oko je zasijalo, a tako, da ni mogel nihče brati iz njega, kaj pomeni ta sijaj; ozrl se je naokoli, se obrnil in odšel.

„Stoj, stoj, kam hočeš v noč?“

Peter je izginil. Pred hišo pa so ostali blede obrazi razočaranih, v težke misli vtopljenih vaščanov.

(Dalje.)

kmečko blagostanje, vzgajati kmečki duh ter priljubiti kmečki mladini domačijo. Pri nas se, kakor čujemo, snuje nekaj podobnega in Bog daj, da bi imelo uspeha. Krščanske čednosti cveto, kakor izkušnja uči, najboljše v srednjem blagostanju, ko ima človek, rekel bi, nekoliko več kot zadosti. Tako povprečno srednje blagostanje na kmetih doseči, mora naš glavni cilj biti. Tako bomo slovenski narod ohranili zdrav, živ in utrjen, ne da bi mu ostali zakladi moderne kulture, napredka in izobrazbe zaprti ali pa mu škodovali v нравnem oziru. Naš kmet mora na svoji grudi imeti siguran obstanek, pa tudi nekaj udobnosti in nekaj lepote, mora imeti tudi čeden dom in zdravo deco, primerno izobraženo gospodinjstvo, nekaj duševnega razvedrila in vedno toliko podjetnosti, da ne zapade lenobi in mehkužju.

Kdo ne izprevidi, kako lepo nalogo imajo v tem okvirju naši telovadni odseki, naši Orli? V prvi vrsti s telovadbo kot tako. Telovadba je največja nasprotnica mehkužnosti, cmerjenja, razvajenosti, nezdrave trmoglavosti, samotarjenja, nediscipliniranosti itd. Telovadec ljubi red, pokornost, primerne telesne napore, zdravje, izobrazbo. On pa tudi ljubi svoj domači kraj, ker na izletih spoznava njegove očite in skrite naravne lepote, ljubi delo, ker mu je najboljši pripomoček za zdravje, ljubi domače tovariše, s katerimi je v telovadnici in v društvu vedno skupaj. Njegovega duha pa odlikuje bistrost, njegovo srce plemenitost in že njegov zunanji nastop kaže junaka na telesu in duhu.

Vojska na Balkanu je dobra šola za vse evropske narode. Koliko trpljenja so prenašali vojaki balkanskih držav na balkanskih bojiščih! Tisti kraji so brez vseh dobrih cest, armade so se pomikale ali po kozjih stezah ali pa po blatu in bredle vodo, zdaj pa trpe silen mraz in snežni viharji jim v obraz bijejo. Večkrat so trpeli tudi glad in žejo, ranjenci so cele dneve ležali, preden so jih tovariši mogli za silo obvezati in odnesti v bolnice. In kakšni prizori za občutljive živce! Korakali so po upepeljenih vaseh, mimo razmesarjenih trupel, sredi najgroznejše bede. Imeli so proti sebi divjega sovražnika, ki jim ni prizanašal. Pa tudi kmetje, ki niso šli v vojsko, strašno trpijo. Vso dobro živino je vojna uprava pobrala, da vleče topove, kroglice in seno in kar pride živali domov, ne bo več za delo porabna. Jesenska in spomladanska setev bosta izostali, družinam preti lakota, koliko jih bo prišlo na beraško palico in živelo s skromno preskrbnino! Ali bi mehkužen narod z oslavljenimi mišicami, preobčutljivimi živci in razvajenim želodcem mogel kaj takega prenesti? Še pri nas v Evropi, ki je vsa preprežena s cestami, železnicami in brzojavi, kjer so vodovodne naprave, bogata z

vsem preskrbljena mesta, bi vojska pomenila nadčloveški napor. Naši rezervisti že zdaj stokajo, ko še nobena puška ni počila. Balkanski narodi pa so vse to prestali in bodo posledice te grozne vojske tudi preboleli, ker so bulgarski in srbski kmetje krepkega telesa in jeklenega duha. S to svojo močatostjo so si izvojevali zmago in z njo so položili temelj velikemu napredku, ki jih čaka. Iz tega moremo povzeti nauk, da država in dežela nimata nujnejše skrbi in naloge nego je ta, da ustvarita vse pogoje, da okrepi kmečki stan. Vsi stanovi so potrebni, vsi izvršujejo svojo nalogo in vsaka naloga v človeški družbi je važna, toda kmečki stan je vir in podlaga narodovemu zdravju in če on omaga, se ne morejo voditi zmagovite vojne, ne more narod več prenesti velikih naporov in doprinesati žrtev. To uvidevajo velike države, kaj ne bi mi, ki smo majhen narod!

Orli morejo za to idejo veliko storiti. Prvič s tem, da se sami telesno do kolikor mogoče visoke stopinje vztrajno in dosledno izobrazujejo, ne da bi po hipni navdušenosti zapadli v mrtvilo. Zato pa, da navdušenje ne pojema, je najboljše sredstvo dobra izobrazba, na koje podlagi mladina uvideva, kako je njeno telesno izurjevanje v prid celemu narodu in njegovi bodočnosti. Drugič morajo Orli te misli zanašati med ljudstvo. To pa ne samo po shodih, marveč tudi po družinah, vsak dan, kadar so s tovariši skupaj, zlasti pa s svojim treznim, modrim in delavnim življenjem. Tako bodo čut za solidno kmečko življenje med vse ljudstvo zanesli.

Letos se vrši katoliški shod, ki bo združen z javnim nastopom vsega slovenskega orlovstva. Ne opozarjamo na nasprotnike, ki bodo baje tudi letos nekaj izvanrednega v Ljubljani priredili. Mi moramo imeti v mislih zastopnike vsega katoliškega slovenskega ljudstva, ki bo tiste dni na svoje Orle gledalo in presodilo, kaj so naredili, kako se vadili, koliko dosegli. Ta javna sodba bo za našo organizacijo prevelikega pomena. Ne samo, da smo dolžni spraviti čimvečje število uniform skupaj, dolžni smo predvsem pokazati, koliko imamo telovadcev, koliko za naše cilje ne samo navdušenih, temveč tudi v njihovem zmislu delujočih članov. Pripravljajte se, telovadci, te mesece tako intenzivno in marljivo, da boste želi priznanja in se lahko vrnili vsak k svojemu odseku — ne s srebrnimi venci, temveč s ponosno zavestjo, da ste narodu koristili in s trdno voljo tudi nadalje za njegovo blagostanje delati in se truditi.

Evo — tako more naš mali narod reševati za se najvažnejše vprašanje, vprašanje blagostanja in нравne sposobnosti slovenskega po veliki večini kmetijskega ljudstva. Telesa moč, duha krepost, to lepi vzor je tvoj mladost!

Za fante Orle, ki gredo na nabor.

(Piše Orel iz Šmartna pod Šmarno goro.)

Ta mesec so se pričeli vojaški nabori; ker bodo šli tudi bratje Orli, zato se mi zdi potrebno napisati par besedi, kako se obnašajte pri naboru. Znano je, kako se mladeniči ob času, ko je nabor, nedostojno obnašajo. Vidijo se vsakovrstne nerodnosti: kletev, nesramno govorjenje, vpitje, pijančevanje, pretepi in drugo. In to med Slovenci, ki se vendar štejejo za izobražene! A to ni lepo! Zato pa morate, fantje Orli, skrbeti, da bodo letošnji vojaški nabori častni za Vas, častni za celo našo orlovsko organizacijo. Ravno pri naborih vlada toliko nespametnih razvad in se prigodi toliko grdih lahkomišelnosti, da se nam zdi svarilna beseda na mestu. Zato pa, Orli, pokažite ta dan, ko mislijo drugi, da morajo noreti, popivati in razsajati, da ste zreli in trezni fantje, pokažite, da ste Orli, visoko leteči, ki se nikdar ne ponižate v blato. Bodite veseli, zapojte lepo slovensko narodno popevko, zberite se fantje enega odseka ali okrožja skupaj, ne družite se pa z mladeniči, ki nočejo opustiti surove razvade, ki je v nečast slovenskim fantom. Naša organizacija mora vse take surove razvade odpraviti. Pokažite, da niste samo čvrstega telesa, temveč tudi krepke volje, in zmagajte ta dan sami sebe. Treznost, poštenost, to je čast in ponos slovenskega mladeniča!

F. P.

Bratska okrožja! - Bratski odseki!

Pa. Kr.

Vaditeljski zbor »Zveze Orlov« je v svoji seji z dne 18. februarja 1913 sklenil enoglasno tole jako važno in potrebno misel, katero morajo **pod disciplino** izvršiti vsi odseki in okrožja:

Pod vtisom »Podzvezne« javne telovadbe na Vrhniki, ko je bilo udeležencev v kroju čez 800 Orlov, je nastopilo pri prostih vajah borih 250 telovadcev, torej komaj eno četrtno, je sklenil vaditeljski zbor »Zveze Orlov« opozoriti vse odseke, **da mora vsak odsek** na letošnji »Zvezini« javni telovadbi v Ljubljani **postaviti na telovadišče toliko telovadcev za proste vaje, kot jih je napovedal v statistiki za leto 1912** v koledarčku »Soc. Zveze«. S tem bode vsak odsek pokazal, so li tiste številke **samo na papirju ali je res toliko članov**, ki morajo razumeti kaj je **disciplina in orlovska organizacija!**

Vaditeljski zbor pri tem ne pozna **nobene** izgovora! **Lagali samega sebe ne bode**mo! Mi ne poznamo nikogar, ki bi se hodil na naše javne telovadbe samo **zabavati**; če je telovadec, bode tudi delal na telovadnem polju!

Bratski odseki! Dovolj zgodaj smo vas opozorili, da se še vsak telovadec lahko priuči **temeljito**, ne površno prostih vaj za le-

tošnji zlet! Nikogar ne silimo, da bi nastopil na orodju, ampak **to zahtevamo**, da zna vsak Orel proste vaje, katere se lahko doma vsak sam uči! Vsak teden, če več ne, pa vsaj enkrat lahko pride vsak v telovadnico, kjer se bodeš priučil nastopati in izvajati v skupnosti.

Dalje opozarjamo vse one telovadce, ki telovadijo na orodju, **naj nikar vsi ne silijo samo** na drog ali na bradljo, temveč, ako imajo kozo, konja, kroge, skok v višočino, daljino itd., **naj nastopijo na tem orodju**, ker za droge in bradlje jih bode tako dovolj. Sicer bode pa dobil v kratkem vsak odsek določeno, na katerem orodju bode moral nastopiti. V vsaki vrsti bo nastopilo 7 telovadcev, vsak bode delal samo 2 do 3 vaje z ozirom na pomanjkanje časa. Seveda morajo biti te vaje precej težke in lepo sestavljene. Zato naj se pa odberejo za orodje najboljši telovadci. Pri skokih je dovoljeno 10 telovadcev v eni vrsti.

Bratje Orli! Na delo, da bode uspeh časten! Na zdar!

Trobentaški zbori.

Pa. Kr.

Tudi trobentaški zbori ne smejo držati roke križem, ko se vse pripravlja za veliko manifestacijo v Ljubljani. Bratje trobentači naj se pridno uče trobenja ne le posamezno, marveč v zboru! Evo vam nekaj potez!

Popolnoma zadostuje, ako **vsako okrožje** izvežba trobentaški zbor šestih članov-trobentačev. Pravim izvežba, ni dovolj, da zna iz roga spraviti par tonov. Poznam odsek, v katerem zna polovica članov trobiti, a ko pride čas, da nastopijo, pa ne morejo ničesar lepega zatrobiti. Manjka jim skupne vaje! Vsi trobentači enega okrožja naj v kratkem **skličejo sestanek**, na katerem si izvolijo iz svoje srede **trobentaškega vadtelja**. Ta vadtelj mora biti najbolj izurjen trobentač. Njegova dolžnost bode, da pridejo **vsaj enkrat na teden** vsi trobentači skupaj k skupni vaji! Pišite »Zvezi Orlov« po note, katere dobite za par krajcarjev za cel zbor 6 trobentačev. Trobi se triglasno, in sicer dva trobita Ia., dva IIa. in dva bas. Omenil sem že, da zadostuje 6 trobentačev v en zbor; ako ima pa okrožje več rogov na razpolago, naj pa napravi dva zbora = dvakrat po 6 trobentačev.

Ako »Orli« sami niso večji not, naj se obrnejo do domačega organista ali učitelja ali pevovodjo, da jim razloži celo trobentanje. **Če nisi povolnoma izvežban v trobenju, nikar ne jemlji roga v Ljubljano na zlet; če nimate celega zbora, ki je izvežban, naj posamezni nikar ne pridejo z rogi na zlet z mislijo, »se bodem že kam vrnil«!**

Zadostuje za enkrat tudi, ako so trije trobentači, eden Ia., eden IIa. in eden bas, a ti morajo biti jako sigurni!

Zelo potrebno se mi zdi da vsi trobentači enako pravilno drže rogove; naj ne imajo predolgi ali prekratkih trakov. Tudi to naj jim razloži okrožni trobentač.

Bratje trobentači! Sedaj so lepi dnovi, vzemite rogove v roko, pa idite v prosto naravo ter trobite, da bode odmevalo od naših holmov! Na zdar!

Bratom Orlom na znanje.

Prihodnja številka »Mladosti« prinese posebno prilogo, katera bo vsebovala vsa potrebna navodila glede letošnjega orlovskega zleta v Ljubljani. Opisane bodo članske in vaditeljske proste vaje s tozadevnimi potrebnimi fotografijami kakor tudi vaje s potrebnim navodilom za tekmo.

Tako bo imel vsak telovadec v tej prilogi natančen načrt za letošnji naš javni nastop.

K našim prvim tekmam.

M. P.

Bratje, letos si bomo prvič merili moč, izurjenost, vztrajnost in disciplinarnost pred kritičnim očesom strogega sodnika. Orel, kolikor bolj te dičijo te krasne lastnosti, toliko višjo stopinjo, boljši uspeh boš dosegel pri tekmi.

Tekme so pač potrebne, da, za pravilno in sistematično napredovanje v telovadni stroki naravnost neogibne. Saj vidimo v življenju, da ljudje neprestano tekmujejo za višja mesta, za boljše službe, v učenosti, umetnosti itd. Celó človekovo življenje je tekma. Pa ne le posamezni ljudje, ampak celi narodi brez odmora tekmujejo in hočejo kar najsijajnejše iziti iz tega boja. In kam bi prišli, ko bi tega ne bilo? O napredku katerekoli vrste ni govora. Takisto je tudi v telovadnici. Če ne tekmuje posameznik s posameznikom, odsek z odsekom, okrožje z okrožjem, nam zapreti nevarnost, da se naša stavba omaje.

In kako je bilo dosedaj? Je bilo naše delovanje res pravo tekmovalje? — Težak je odgovor — kajpada, bratje! Res, pripoznajmo, da bi mi že veliko več lahko dosegli! In zakaj nismo? Ker ni bilo v naših vrstah pravega duha, prave vztrajnosti, požrtvovalnosti, prave discipline, pravega veselja do dela in zakaj vsega tega ni bilo? — ker še nismo upeljali tekem. Pač so bile določene za nameravani naš predlanski veliki zlet tudi tekme, toda bile so določene le za posameznike in to le za najboljše naše telovadce, pa končno še teh ni bilo. To je predvsem vzrok našemu nepopoljnemu napredku v tehničnem oziru.

Zato je pa sedaj že živa potreba, da se upeljejo v našo organizacijo tudi t e k m e,

ki naj članstvo vzgajajo v telovadni stroki. Za letošnji naš zlet je bilo sprva nameravano trojno tekmovalje ali tekme v treh oddelkih, in sicer bi bile tekme vrst nižjega oddelka (vrste bi tekmovali v redovnih, prostih vaj, v skoku na višino in v vajah na drogu in bradlji), potem tekme vrst višjega oddelka za izurjene telovadce in končno tekme posameznikov za prvenstvo Z. O. Tako bi bilo doseženo neko splošno tekmovalje, katerega bi se mogla udeležiti vsa okrožja in sploh vsi vsaj srednji telovadci.

Sedaj se je pa ta stvar iz več vzrokov nekoliko izpremenila. Določeno je namreč tekmovalje le v dveh oddelkih, in sicer bodo tekme okrožij (vrst) za prvenstvo in tekme posameznikov za prvenstvo. Vsako okrožje bo moralo postaviti na tekmovališče vsaj eno vrsto (kakor preje v nižjem oddelku). Tekme v nižjem oddelku so ostale in bodo kot »tekme okrožij za prvenstvo«, pač pa ne bo tekem v višjem oddelku (srednji oddelk). To pa prvič zato, ker bi to trojno tekmovalje povzročilo vaditeljskemu zboru preveč posla in pa ker tekmovalnega reda še nismo vajeni in ga je bilo treba šele sestaviti in pa, da začnemo sprva v manjšem obsegu in stvar šele potem izpopolnimo in razširimo, ko se pokažejo uspehi prvih tekem. Tudi bi bilo v prvem slučaju treba veliko več sodnikov, katerih bi pa težko dobili. Zato je vadaljski zbor v svoji seji z dne 15. februarja določil, da se vrši tekmovalje le v dveh oddelkih.

Tudi se je preje nameravalo, da bi se za prvenstvo tekmovali na vseh glavnih orodjih, torej na drogu, bradlji, konju in krogih in poleg tega še v dviganju roč — pa se je tudi to v toliko izpremenilo, da bodo tekmovali prvenstveniki le v vajah na drogu, bradlji, kozi, v skoku v višino in daljino obenem, v teku na 100 m in v vadaljskih protih vajah. Ostalo orodje in druge vaje so se za enkrat opustile, to pa zato, ker po veliki večini naših odsekov še nimajo vsega orodja, posebno ne konja in krogov. Pač pa se bodo tudi na teh orodjih določile vaje za prihodnje tekme, zato naj si večji odseki kar najpreje nabavijo vse glavno orodje in naj se telovadci vadijo v vajah na vseh orodjih, da s tem dosežemo temeljitejšo ni vsestransko izobrazbo in ne tako omejeno kakor dosedaj. Opozarjam predvsem boljše telovadce, da svojo zmožnost posvečajo tudi vajam na konju in krogih — vadivo se bo že preskrbelo.

Posebno opozarjam vse telovadce na proste vaje in skok. Oboje vaje so pač najpristopnejše vsem telovadcem. Proste vaje že celo, za skok se pa tudi hitro postavi potrebno orodje. Pazite na pravilnost in lepoto izvedb. Marsikateremu bodo ravno proste vaje ali skok odločile uspeh. Torej proč

z izrazom: »Proste vaje že znam brez pomote!« Dragi brat, lahko, da znaš gibe vaj, kakor si slede, toda kako znaš posamezne gibe? Nikdar ni dovolj vadbe. Popravljajte in pilite in gladite vsako izvedbo, vsak najmanjši gib, če se hočete obvarovati ob izidu tekem žalostnega razočaranja!

Vadite pa enakomerno, torej ne enkrat »guliti« do onemage, drugič pa celi teden ne poizkusiti vaj. Enakomerno, vsaj dvakrat v tednu ponavljajte skupno vse tekmovalne vaje in si drug drugemu popravljajte napake.

Za pravočasno objavo tekmovalnih vaj se bo poskrbelo na ta način, da bo izšla posebna, obširna »Mladost« kot vadbena priloga za tekme. Obsegala bo splošni tekmovalni red in prav vse tekmovalne vaje, natančno razložene. Objavljene bodo tudi vadiateljske proste vaje z razlago in slikami. Pozivam vas, bratje, da takoj, ko dobite v roko dotične vaje (izšle bodo takoj po Veliki noči), začnete z vadbo. Dokler pa vaj še nimate, naj vam pa služijo kot dobra priprava v tej in prejšnji številki »Mladosti« priobčene vaje na drogu in bradlji. Vadite jih natančno po navodilu! Vsak gib natančno, gibe ločiti med seboj s hipnim prestankom, elegantno, lahno, prožno, mirno izvajanje nam bodi načelo. Gibe se navadite najpreje posebe in ko znate gibe posamezno

izvajati, jih šele pričnite vezano delati, in sicer najpreje prvi del vaje, potem drugi del in šele končno celo vajo skupaj. Bratje sotelovadci naj vam po izvedeni vaji povedo število vseh storjenih napak, katere takoj skrbno popravljajte. Mislim, da ne bo odveč, če opozorim še enkrat na popolnoma stegnjene in sklopljene noge, na uleknjen križ, na nazaj potegnjeni rameni in dvignjeno glavo!

Pozivam vas končno vse brate, da se v kar najobilnejšem številu prigrasite za tekmo, ali če se že ravno vsi ne prigrasite, se vsaj urite in vadite skupno z brati tekmovalci, da boste tudi ostali imeli kaj od tega napornega, pa odličnega dela! Telovadci odsekov, spadajočih v isto okrožje, bodo morali postaviti vsaj eno vrsto: okrožno tekmovalno vrsto, ki bo na zletu branila čast okrožja. Znamkovani pa bodo tudi vsi posamezniki vrst tako, da bo vsakdo izvedel po tekmi, kakšen uspeh je dosegel tudi on sam. Bratje prvenstveniki, vam bo še posebno treba vaje, vztrajne vaje, ker boste vi pokazali o priliki zleta, kakšne so najboljše posamezne moči naše armade. Torej, bratje, tvarine in dela dovolj, še delavcev je treba! Oprimimo se najsvetejše te naše naloge, da čim preje in kar najintenzivneje začnemo res pravo delo orlovsko!

Na zdar!

Popravki.

V zadnji številki »Mladosti« so se pri »vajah na orodju« urinile mnoge tiskovne pomote. Da ne bo to motilo naših telovadcev, bodo tu popravljene:

Na strani 24. v drugem stolpcu, v 8. vrsti od spodaj beri				trojni skok	namesto trajni skok.
25.	25.	25.	13.	podkolenju	v podkobnju.
25.	25.	25.	21.	bočno	ločno.
25.	25.	25.	24.	pritezanja	pritvezanja.
25.	25.	25.	8.	Sonožni	Ponožni.
26.	prvem	26.	11.	v zgibi	z gibi.
26.	26.	26.	5.	vzvlek	vlek.
26.	drugem	27.	27.	spad	spak!
27.	prvem	7.	spodaj	uleknjeno	zleknjeno.
27.	drugem	13.		pokoleb	polkoleb.
27.	27.	11.		pokoleb	polkoleb.
28.	prvem	22.		v predkolebu	v podkolebu.
28.	28.	8.		v vzpori	v spori.
28.	28.	2.		izpusti besedo samo.	
28.	drugem	11.	zgoraj beri	navzdol	namesto nazdol.
28.	28.	11.		zarah	zmah.
28.	28.	13.		prevelik	prevlek.
28.	28.	33.		naprej	nazaj.

M. P.:

Vaje na orodju.

(Dalje.)

2. vaja. Prvi del vaje se mora delati težno, počasi, enakomerno! Iz mirne vese se počasi potezaš v zgibo (skrčeno veso), iz te preideš menoma v sklek (skrčeno oporo) desno (levo) s tem, da dotični komolec postaviš navpično nad drog in s tem roko zasuješ okrog droga navzgor, preideš se z drugo roko na isti način v sklek, iz katerega

se počasi potezaš v vzporo. Pri tem nauporu menoma preneseš težo telesa vedno na tisto roko, s katero se ne vzpiraš višje, da moreš priti v vzporo brez pritiranja in tresenja; nogi iztegnjeni kar najmanj, sicer zmerno prednožiš. Pazi, da pri vzpiranju ne sučeš ene strani telesa od droga, ampak obe rameni morata biti cel čas naupora vzporedni z drogom. Glave istotako ne smeš predklanjati. Sploh naj se cel gib izvede kar najmirneje brez postranskih gibov. Ko si prišel v vzporo, to hipno pravilno nakaži in prični sevlek naprej, pri čemer pazi, da te

ne vrže naprej, ampak da kar najbolj uleknjen prehajaš počasi v vnosno veso spredaj, katero za trenotek nakaži, potem nogi staknjeno sunkoma skrči, potem istak tako kar nazjživahneje iztegni, da jih tako prevlečeš pod drogom in prideš v vnosno veso zadaj, iz katere križ ulekneš, postaviš telo navpično ob drog navzgor (strmoglava vesa zadaj) in v tem položaju roki krčiš, prehajaš v zgibo in ko imaš že križ ob drugu, se z vedno iztegnjenima nogama počasi pretehtaš okoli droga naprej in tako izvedeš vzmik zadaj (pazi, da imaš glavo vedno v črti uleknjenega telesa!), se ustaviš v vzpori zadaj (roki iztegnjeni, trup uleknjen, glava pokoncu, droga se dotikaš samo z zadnjim delom stegen in ne sediš na njem!). Ko si to hipno nakazal, spuščas počasi s skrčenjem rok telo ob drugu navzdol in ta šklek zadaj hipno nakažeš, potem pa se z iztezanjem rok vzpiraš enakomerno ob drugu do vzpore zadaj, v kateri za hip postaneš; potem dvigni nogi nekoliko v položaj prednosa in izvedi ob iztegnjenih rokah in tudi nogah spad nazaj (pazi, da imaš nogi vedno dovolj spodaj, bolj nizko pod drogom da se ne obrneš navzad!), prevleci vezano nogi (če mogoče iztegnjeni), pod drogom do vnosne vese spredaj, iz te se pa takoj ob drugem sunku, s tem, da z nogama od droga močno odsuneš in se z rokama (iztegnjenima) vzpiraš in tako preideš (v vzklopko) do vzpore, v kateri pa se prav nič ne ustaviš, ampak se zmerno nagneš naprej, nogi skrčiš in dvigneš in tako stopiš na drog (skrčni vskok) v počep, se z rokama droga spustiš, se vzravnaš, z rokama odročiš, potem pa sonožno preskočiš tako, da obenem, ko se z nogama odrineš, roki z mahom prineseš skozi priročenje v predročenje, iz tega pa v istem hipu izvedeš dva giba in sicer prvič s tem, da z nogama nalahno suneš nazaj in s prsmi odsuneš naprej, križ ulekneš, k čemer si pripomoreš drugič tudi s tem, da z rokama v istem hipu vzročiš in pogledaš navzgor; tako letiš z uleknjenim križem in z vzročenjem doli; v tistem hipu pa, preden se dotakneš s prsti iztegnjenih nog tal, predročiš in tako preideš v počep (ki je v tem slučaju nižji) s predročenjem, se obenem ko priročuješ, vzravnavaj in izvedeš lahen poskok na mestu in prestopiš z levo. Na ta način izveden ssekak je precej težak, pa se bo telovadec kmalu priljubil, ko se navadijo skočiti z uleknjenim križem. Seveda je potrebno, da se med vzravnavo (iz počepa) na drugu obdržiš v ravnotežju in da za hip obstojiš v spetni iztegnjeni stoji z odročenjem na drugu in šele potem seskočiš sonožno z uleknjenim križem in vzročenjem do stoji na tleh. Predno se dožene pri tem skoku popolna sigurnost, je pač treba vztrajne vaje, katere se pa naši žilavi telovadci pač ne bodo ustrašili, ampak bodo s telovadskim duhom vztrajali pri vadbi, dokler ne dosežejo popolnosti.

3. v a j a. Iz mirne vese se vzame srednje velik koleb in se v tem izvede vzklopni napor. Za to je treba, da telovadec svojega telesa v predkolebu ne prepusti gibu koleba, da bi namreč z nogama zamahnil naprej, ampak treba je od zakoleba do zadnjega hipa koleba (ko nas že hoče nesti nazaj) imeti križ popolnoma uleknjen, nogi nazaj, šele potem, ko se v predkolebu ustavimo, se s tem, da se nogi prinesejo ob drog (stopali v višino droga in tik ob drog), trup močno v pasu upogne in se nakaže kar hipno vnosna vesa, iz katere se takoj s sunkom nog z rokama (iztegnjenima) krepko vzpremo do vzpete vzpore, iz katere pustimo, da nogi zamahneti nazaj, da se križ ulekne in dobimo takoj majhen odkoleb, s katerim izvedemo ob iztegnjenih rokah in uleknjenim križem toč v vzpori spredaj nazaj (če mogoče brez dotike droga, torej na isti način kot premik) in se, ko pridemo okoli, v vzpori spredaj hipno ustavimo, potem pa ravnotako, kakor da bi hoteli izvesti podmetni ssekak, spodnesemo nazaj v vnosno veso, z nogama močno odsunemo navzgor, križ uleknemo in tako pustimo poteči kar najvišji zakoleb; ko prehajamo v predkoleb, smo precej časa uleknjeni, toda manj ko pri vzklopki, kajti koncem podkoleba se mahne z nogama kar najbolj rezko in močno naprej, v hipu potem se križ ulekne, odsunemo s prsmi in tako izvedemo z iztegnjenima rokama velevzmik popolnoma uleknjen. Že takoj, ko se droga dotaknemo, mora biti telo v križu uleknjeno in se z uleknjenim križem spustimo nazaj v vzpori spredaj, katero le en hip obdržimo, potem pa izvedemo z iztegnjenima rokama in nogama, ki obstaneta ob drugu, vnosno veso, iz katere se s krepkim odsunom z iztegnjenima rokama vzpremo potom vzklopke do vzpete (uleknjene) vzpore, v kateri pa prav nič ne obstanemo, ampak odkoleb, dobljen pri vzklopki, porabimo za takoj sledečo odbočko v desno (levo). Vzklopka in odbočka se popolnoma zvežeta in odbočka se izvede tako, da se takoj, ko pridemo v vzporo iz vzklopke, nagnemo s celim telesom naprej, odkoleb porabimo za odsun, po katerem se teža telesa prenese na levo (desno) iztegnjeno roko, z desno (levo) se droga z majnim odzivom od njega spustimo, prenesemo telo v vodoravnem položaju čez drog tako, da smo obrnjeni naprej, levi (desni) bok nad drogom (zato odbočka) in križ uleknemo in se tako spustimo z droga; med letom pridemo zopet v pokončen (navpičen) položaj in v tem seskočimo na že opisani način do počepa s predročenjem (ker je drog za nami); med letom torej nismo napravili nikakega obrata, ampak smo cel čas obrnjeni naprej v prvotno smer. Ko je telo v letu čez drog, z desno (levo) odročimo, potem pa držimo med letom z droga roki v priročenju. Pazite na uleknjen križ in iztegnjeno telo in nogi ter vzravnavaj glavo!

II. Bradlja.

Zadnjič smo se v splošnem seznanili predvsem z vajami na drogu, danes si oglejmo vadbena tvarina na bradlji! Bodi omenjeno, da posamezne vaje, ki so bile že zadnjič podrobno razložene, tu ne bodo. Vemo že torej, kaj je iztegnjena vesa, zgiba, kaj je sklep, vzpora, vesa, oziroma opora stojno, ležno. Pregledali bomo le v splošnem, kakšne vaje se sploh vadijo na bradlji. Zadnjič smo našli vseh 12 glavnih vadbenih vrst. Večina teh vrst se da, kakor na drogu, tudi na bradlji izvesti, ker je bradlja tudi eno izmed štirih glavnih orodij. Predvsem pa je bradlja oporno orodje, ker so tu najbogatejše vaje v opori. Preden pa se spustimo v vaje same, si oglejmo nekoliko prijeme in podobno, v kolikor se to loči od droga.

Bradlja je dvoosno orodje, ker leži v vsaki lestvini ena os. Po višini lestvin imamo bradljo: za veso doskočno ali dosegljivo, za oporo doskočno, bradljo do ramen, do prsi, do bokov. Zadnjič smo pri vajah na drogu že omenili, da je postavitev telovadca k orodju bočna, če je ramenska os telovadčeva vzporedno z osjo orodja in prečna, če je ramenska os na os orodja navpična. Pri bradlji imamo pa poleg teh še postavbo znotraj bradlje (ko se telovadec nahaja med lestvinama; zunaj (če stoji telovadec zunaj, poleg brdalje) — na začetku, na koncu. Če stoji telovadec pred bradljo, da jo vidi, je to postava spredaj, če pa je bradlja za njim (gleda od nje), je postava zadaj.

Prijem. Če vadimo na bradlji bočno, je prijem isti kakor na drogu (nad-, pod-, dvoprijem), če pa vadimo prečno (znotraj bradlje) v vesi, imamo nadprijem, kadar se držimo znotraj lestvin (hrbta rok sta obrnjena navznoter, palca naprej in oklepata lestvini zunaj): če pa se držimo na zunanji strani lestvin (hrbta rok sta obrnjena navzven, palec in drugi prsti noter in je mazinec spredaj), je to podprijem. Sestava teh dveh je dvoprijem, kjer držimo z eno roko nad-, za drugo pa podprijem. Če pa smo v opori, imamo nadprijem, kadar se držimo tako, hrbta rok na zunanji strani lestvin, podprijem, če je palec zunaj, hrbta znotraj pa tako, da je mazinec zadaj; če pa je mazinec spredaj, je to obrnjeni podprijem. Tudi tu imamo dvoprijeme.

1. Vesa.

Kakor na drogu, imamo tudi na bradlji sledeče proste vese za roke: iztegnjeno veso, zgibo, veso v komolcih (v lahtih), v zapestju, vnosno veso, strmoglavno veso; za nogo pa: veso v podkolenju, veso v nartih (za prste). Mešana vesa za roke in nogo pa je: vesa v podkolenju, vesav nartih, vesa stojno, vesa ležno.

Načini: Vse te vese delamo ali prečno (znotraj na obeh lestvinah) ali bočno (na eni ali obeh lestvinah), spredaj, zadaj, oberočno, enoročno, z različnimi prijemi. Vese izpreminjamo z obrati, z vztezanjem (zgibanjem), s spuščanjem, s prevlekom itd.

2. Opora.

Na bradlji imamo opore: a) prečno: vzporo, sklep, oporo na spodnjih lehtih, oporo v zalaktju (podlaktje se ne opira, je prosto). b) Bočne opore pa so iste ko na drogu. Poleg teh imamo pa še izmed mešane opore, prečno: vzporo in sklep ležno za rokama in pred rokama, potem oporo ležno na spodnjih lehtih in na lehtih. Izmed bočnih mešanih opor imamo ležno vzporo in skek (čez obe lestvini, na prednji se opiramo z rokama, na zadnji z nogama).

Načini: Spredaj, zadaj, z različnimi prijemi, upognjeno, uleknjeno. Oporo izmenimo z obratom, metom in preprijemom.

3. Sed.

Imamo ponožni sed (kjer sta nogi skupaj), raznožni sed in jezdni sed.

Sonožni sed izvedemo prečno s tem, da v prečni vzpori položimo staknjeni in iztegnjeni nogi na eno lestvino; bočno, da sedimo na eni lestvini in smo obrnjeni noter (v bradljo) ali ven. Raznožni sed izvedemo prečno, in to pred in za rokama. Jezdni sed izvedemo prečno na eni (desni ali levi) lestvini; bočno na prednji ali zadnji lestvini.

4. Ročkanje.

a) V vesi: v iztegnjeni vesi, v zgibi, s prednosom, in to prečno — po obeh lestvinah, bočno — po eni lestvini; b) v opori: v vzpori, v skleku, — prečno, bočno; ročkati moremo z različnimi prijemi, menoma (razno-ročno) ali soročno, naprej in navzad.

5. Obrati.

Obrate izvajamo v vesi, opori in v sedu, in to na desno, na levo, menoma, soročno, naprej: ob desni (levi) roki v desno (levo), kjer je obraz v smeri giba; nazaj: ob desni (levi) roki v levo (desno), kjer je hrbet v smeri giba. Obračamo se hitro ali počasi.

6. Kolebanje.

Kolebamo: v vesi spodaj, zadaj, bočno, prečno; v zgibi spredaj — bočno, prečno; v vesi za podlaktje bočno, prečno; v vesi za komolce bočno, prečno; v opori na lehtih, bočno, prečno; v opori na lehtih, bočno, prečno; v vzpori prečno.

V vseh teh vesah in oporah moremo izvajati tudi zibanje (mahanje) in kroženje (na desno, na levo).

7. Vzmihi.

Vzmihi in vzvleki (počasi izvedeni vzmihi) se izvajajo bočno na isti način ko na drogu, torej iz bočne vese (na eni lestvini)

spredaj in zadaj. Prečno pa moremo izvesti vzniki na koncu bradlje s čelom od bradlje (oprimemo se za konce lestvin, nogi dvignemo v vnosno veso, odsunemo z nogama navzad in se obenem z zasukom rok naznoter vzpremo spredaj v vzporo).

8. Naupori.

Na bradlji moremo izvesti te-le naupore na eni lestvini bočno (s čelom not): tezopori (menoma in soročno), vzmetni naupor in praporni naupor in vzklopni naupor. Prečno pa so iz vese stojno izvedljivi na začetku in v sredi bradlje vzklopni naupor; iz opore na lehteh pa vzklopni naupor, naupor v zakolebu, v predkolebu in zadnja dva do seda raznožno za in pred rokama.

9. Premiki.

10. Toči.

Prevali se štejejo k metom. Izvedljiv je le toč iz raznožnega seda prečno naprej in nazaj brez prijema rok (nogi ostaneta raznoženi).

11. Meti.

Imamo mete v opori in mete iz opore do stoje na tleh (preskoki).

a) Odnosni meti (enonožni); vzmah, premah, kolo, strig izvajamo le v ležni vzpori bočno.

b) Odbočni meti (sonožni, se začenejo z gibom nog v stran), v ležni vzpori bočno: used, preskok (odbočka); na začetku bradlje v vzpori prečno: vzmah, kolo, used.

c) Prednosni meti (z eno ali obema nogama) v vzpori ležno bočno se začenejo z gibom noge v stran pod (pred) drugo nogo: kolo, strig; v vzpori na začetku in sredi bradlje prečno: vzmah, premah, kolo, used, odsun, preskok (prednožka) in strig.

d) Zanožni (se začenejo z zanoženjem in so eno- ali obenožni); na začetku in na koncu bradlje v vzpori prečno: vzmah, kolo; sredi bradlje v vzpori prečno: vzmah, premah, kolo, used, odsun, strig, preskok (zanožka).

Načini: Z desno, z levo (pri enonožnih metih). Na desno, na levo, nizko, visoko, iz opore, naskokoma, z zaletom.

e) Skršni (enonožni in obenožni nastanejo, če se noge nad orodjem skršijo); bočno iz ležne vzpore: vzmah, premah, vzkok (krčno, klečno), used, preskok (skrška) čez obe lestvini. Prečno: vzmah, vzkok na lestvini do počepa, do skleka.

Načini: enonožno, obenožno, naprej, nazaj, z zamahom, iz stoje na rokah, za zaletom.

f) Raznožni (se začenejo z raznoženjem in so obenožni). V ležni vzpori bočno: vzmah, preskok (raznožka) čez obe lestvini. Iz vzpore prečno na začetku in koncu bradlje: vzmah, premah, used, preskok (raznožka).

Načini: naprej, nazaj, iz mirne vzpore, z naskokom, z zamahom, iz stoje na rokah (bočno, prečno (na koncu bradlje)).

g) Premeti. V ležni vzpori bočno: prevrat (upognjeno) in premet (uleknjeno) skozi sklepno ali iztegnjeno stoji; iz opore zadaj bočno na prvi lestvini: prevrat in premet navzad, skozi ležo na obeh lestvinah vznak in iz vzpore spred na sprednji lestvini skozi ležo spredaj prevrat in premet čez bradljo na drugo stran. Iz vzpore prečno na koncu bradlje (s čelom ven) prevrat in premet skozi ramensko sklepno in iztegnjeno stoji. Iz opore sredi bradlje na lehteh: prevrat naprej, nazaj, upognjeno, uleknjeno.

12. Drže.

Prednos je izvedljiv v vesi (iztegnjeni, zgibi) prečno, bočno, navznoter, navzven; v vzpori prečno in bočno (s čelom not, ven); v skleku prečno in bočno (s čelom not); v opori na lehteh — prečno in bočno (s čelom not); v opori na spodnjih lehteh, prečno, bočno (s čelom ven, not).

Razovka s podporo ob desnem (levem) komolcu je izvedljiva v vzpori prečno in bočno (na eni lestvini) — prosta razovka (brez podpore) zgoraj (v vzpori) prečno in bočno, v skleku, prečno in bočno, razovka v vesi spredaj prečno in bočno, razovka v vesi zadaj, prečno in bočno (na eni lestvini) v zgibi ali iztegnjeni vesi. Drže se obdrže vsaj tri sekunde.

Vaje na bradlji.

I. Iz kolebanja v prečni opori na lehteh — v zakolebu naupor do raznožnega seda za rokama — preprijem nazaj (za roke) — odsun do hipnega prednosa — z zakolebom ramenskega stoja — prevrat upognjeno naprej do vnosne opore na lehteh — vzklopni naupor — zanožka v desno (levo).

II. Iz prečne opore na lehteh: prednos — pritezanje naprej do opore na skrčenih lehteh — tezopori do vzpore — prednos z desno (levo) cel obrat v levo (desno) v prednosu z desno (levo) čez levo (desno) lestvino menoma (raznoročno) — sonožni prednos — zakoleb — strig prečno v levo (desno) do raznožnega seda pred rokama — odsun do prednosa — takoj v sklep — v zakolebu vzpora — prednožka v desno (levo) z obratom v levo (desno) s čelom proti bradlji.

III. Iz kolebanja v opori na lehteh prečno: vzklopni naupor — v zakolebu v sklep — skok naprej do vzpore s prednosom — v zakolebu razovka s podporo na desnem (levem) komolcu — v predkolebu prednosni premah z desno do ležne vzpore in zanožni premah z desno do ležne vzpore bočno — odnosni premah z levo (desno) in spojeno odbočka v desno (levo) do stoje na tleh.

Razlaga in navodila.

I. V prečno oporo na lehteh znotraj bradlje naskočimo iz temeljne postave znotraj bradlje. Telo vadeč, ki se je tako ustavil, hitro z rokama zaroči in se (požene s predročanjem) odžene s prsti nog v mirno oporo na lehteh. Trup je uleknjen, nogi iztegnjeni v kolenih in prstih in staknjeni, glava dvignjena, pogled naravnost, roki sta docela iztegnjeni in v čeli svoji dolžini prilegata ob lestvini. V tej opori obstanemo dve sekundi, potem pa vzamemo koleb tako, da z nogama energično in rezko zamahnemo naprej kar najvišje, potem zamahnemo kar najmočneje nazaj in se tako ob uleknjenem križu vzpremo in obenem nogi raznožimo, da preidemo s tem v raznožni sed za rokama. Nogi sta cel čas napeti in smerita naprej navzdol, roki sta iztegnjeni, glava dvignjena. Ta gib za trenutek naznačimo, potem se z rokama preprimemo za nogi in s temi krepko odsunemo od lestvin do hipnega prednosa (se nič ne drži), z nogama zamahnemo krepko nazaj in tako ob popolnoma uleknjenem križu pridemo v ramensko stoji, v kateri imamo roki nekoliko skrčeni in v vodoravni legi, da se opiramo na zgornje lehti in ne na rameni, križ je zmereno uleknjen, nogi sta v kolenih in prstih docela napeti in staknjeni, glava naprej. To stoji vzdržimo tri sekunde. V vznosno oporo, ki nepotrebno sledi stoji, pa pridemo tako, da se v ramenski stoji takorekoč »zlozmimo« v kolku in se tako močno upognjeni prevalimo le toliko naprej, da se z rokami preprimemo naprej in se tako za hip ustavimo v tej vznosni opori, potem pa takoj z nogama krepko odsunemo naprej navzgor in se med tem, ko gremo z nogama navzdol, z rokama vzpremo v vzporo; koleb, dobljen pri vzklopki, porabimo za takoj sledečo zanožko od (leve), ki se mora izvesti z uleknjenim križem, dvignjeno glavo, z napetima nogama, z iztegnjenimi rokami, in kar najvišje. Pri doskoku se z levo (desno) roko oprimemo desne (leve) lestvine, z desno (levo) roko pa v počepu odročimo v hrbtem položaju.

II. Iz mirne opore na lehteh dvignemo počasi nogi v prednos, se v prednosu pritezamo z rokama (s tem, da jih krčimo) po lestvinah naprej, dokler nista roki popolnoma skrčeni, potem pa izvršimo tezopor s tem, da dvignemo nadlaktje in se močno opremo na palce rok; nogi prehajata medtem iz prednosa do navpične lege navzdol; ko smo dosegli vzporo, dvignemo desno (levo) nogo do prednosa, leva (desna) pa ostane iztegnjena (!) v navpičnem položaju. Po nakazanem prednosu z desno (levo) s nag-nemo in prenesemo celo težo telesa izključno na levo (desno) iztegnjeno roko, se obrnemo za pol obrata v levo (desno) in se oprimemo z desno (levo) roko leve (desne) lestvine, pridemo tako v vzporo bočno na levi

(desni lestvini s prednožno desno (levo) nogo. Desna (leva) noga ostane cel čas v prednosu in se nahaja v tem slučaju vodoravno nad levo (desno) lestvino in se je ne dotika. Ta položaj je le prehoden, to je, da se nič ne ustavimo v njem, ampak nadaljujemo obrat naprej (v levo [desno], se opremo pri tem na desno (levo) roko, z levo (desno) izpustimo to lestvino in se oprimemo prejšnje (v tem slučaju leve (desne) lestvine in tako pridemo zopet z vzporo prečno na obeh lestvinah, dvignemo še levo (desno) nogo do sonožnega prednosa, mahnemo z nogama navzdol in ta zakoleb porabimo za strig prečno, katerega izvedemo tako, da v visokem zakolebu (vsaj vodoravnem) hitro zasučemo trup in noge za 180 stopinj v levo (desno), (da je hrbet obrnjen navzdol), noge takoj močno raznožimo in v istem hipu, ko se te dotaknejo lestvin (ko sedejo), se z rokama spustimo lestvin, se obrnemo za 180 stopinj v levo (desno), se oprimemo z njimi zad za noge in dosežemo prečni raznožni sed pred rokama, v tem za hip obstanemo, potem pa takoj vržemo nogi z lestvin (odsun), jih staknemo v prehoden prednos, se pogreznemo v sklep (skrčimo roki kar najbolj), zamahnemo z nogama navzad in se koncem zakoleba hitro zopet vzpremo v vzporo (uleknjeno) in takoj s prvim predkolebom izvršimo prednožko v desno (levo) z obratom (celim) v levo (s česom k bradlji). To pa izvedemo tako, da se v istem hipu, ko gresta nogi že nad bradljenicama v desno (levo) (ko že zapuščata lestvino), z levo (desno) roko močno odrinemo od leve (desne) lestvine, se s pomočjo tega obrnemo hitro za 180 stopinj v levo (desno), se oprimemo z desno (levo) roko desne (leve) lestvine, križ uleknemo in seskočimo tako na isti način, kot pri zanožki na tla. V počepu, leva (desna) roka odroči v hrbtnem položaju, desna (leva) pa drži bradljenico, potem se izvede temeljna postava in nato se nam je treba za 180 stopinj (celobrat) obrniti v levo in šele potem odkorakamo, pričenši z levo, od bradlje.

III. Iz mirne opore prečno na lehteh vzamemo koleb, v drugem podkolebu povznesemo nogi do vznosne opore na lehteh, odsunemo z nogama, se vzpremo z rokama (vzklopni naupor) in se takoj v zakolebu (ko je telo še vodoravno) pogreznemo v sklep in se iz tega (skleka) s krepkim zamahom nog in prsi vržemo (skočimo) kar najdalje po bradlji naprej (držeč pri tem nogi v prednosu) in preidemo tako v vzporo s prednosom, z nogama kar najbolj zamahnemo nazaj, dosežemo s tem kar najvišji zakoleb in v tem levo (desno) roko skrčimo, njen komolec zasučemo navznoter in naslonimo nanj telo, ki je doseglo visoki vodoravni položaj, na levo (desno) kolčno kost in se tako obdržimo v vodoravnem položaju nad bradljo (razovka s podporo). Trup je uleknjen,

noge v kolenih in prstih docela napete, glava je dvignjena in gleda naprej (glava in konci nožnih prstov morajo biti v isti višini, in sicer nekoliko višje kakor križ); leva (desna) roka je skršena in zasukana noter, desna (leva) pa popolnoma iztegnjena. Ta razovka se obdrži tri sekunde. Potem pa izmaknemo levi (desni) komolec izpod kolčne kosti, levo (desno) roko iztegnemo in tako povzročimo, da se telo začne pomikati navzdol (začetek predkoleba) in ko pride v predkoleb, odnožimo z levo (desno) v desno (levo) in začnemo tako premah prednožno z levo (desno) čez desno (levo) lestvino; leva (desna) noga se sredi lestvine ustavi, takoj za tem pa prenesemo zanožno desno (levo) nogo čez desno (levo) lestvino in jo staknemo k levi (desni) (premah zanožno z desno [levo] čez desno [levo] lestvino), obenem s tem zadnjim premahom se obrnemo za 90 stopinj v levo (desno) (poluobrat v levo [desno]), se oprimemo z desno (levo) roko leve (desne) lestvine in tako dosežemo »ležno vzporo bočno«, v tej za hip počakamo, potem pa odmaknemo levo (desno) nogo od desne (leve), jo prenesemo odnožno čez zadnjo lestvino (»premah odnožno z levo [desno]«) in zamahnemo z njo prav krepko med obema lestvinama navzdol v desno (levo) in s pomočjo tega zamaha priklopimo desno (levo) nogo levi (desni) v istem hipu, ko pride leva (desna) odnožno nad sprednjo lestvino, odsunemo s trebuhom naprej, se tako uleknemo in izvedemo odbočko v desno (levo). Pazite pri premahih, da so noge v kolenih in prstih docela napete, da pri zadnjem gibu z levo (desno) nogo kar najenergičneje zamahnete med lestvinama v desno (levo) in tako dosežete zadosten zamah (odkoleb) v desno (levo), da morete spojeno s tem zamahom prenesti telo odbočno čez prednjo lestvino, pri čemer se seveda oprete predvsem na levo (desno) roko, kajti pri odbočki v desno (levo) se morate z desno (levo) roko izpustiti in s to odročiti. Pri odbočki križ kar najbolj uleknite!

Vaje delajte na obe strani v desno in levo stran, z desno in levo nogo! Bratje, na vztrajno vadbo!

Na zdar!

Redovne vaje.

M. P.

Da se doseže v našem tehničnem delu pri redovnih vajah enotnost v izvajanju, nazivanju in poveljevanju, je umestno, da se opišejo v »Mladosti« redovne vaje kar najnatančneje. Vendar pa prav vse vaje, posebno premene višjih redovnih skupin, tu ne bodo opisane, prvič, ker je to naloga prvega dela Orlovskega, vadnika, in drugič, ker se bomo za sedaj ozirali predvsem na pripravo za naš letošnji zlet in nam torej niti čas niti prostor ne dopušča, da bi se takoj seznanili z vsemi podrobnostmi.

Redovne vaje so premene smeri, oblike in stališča raznih redovnih skupin, katere na povelje izvajajo telovadci po gotovih pravilih. Redovne vaje so torej skupinske vaje, ker jih ne more izvajati posamezen telovadec, ampak je treba zato večjega števila telovadcev, ki stvorijo posamezne redovne skupine in sicer vrsto, četo, zbor, prapor. Premene teh štirih redovnih skupin obsegajo torej redovne vaje.

Vrsto stvorijo telovadci, če se v ravno črto razpostavijo v določeni razdalji drug poleg drugega ali drug za drugim; iz dveh vrst obstaja četa; zbor obsega 2 do 4 čete, prapor pa 2 do 4 zборе.

Na mestu izvršimo premeno, če iz mirnega stanja izvedemo vajo in po njeni izvedbi istotako obstanemo na mestu. Pri tem smo izvršili vajo popolnoma ali vsaj deloma na mestu ali pa smo izvršili le toliko pohoda ali korakanja, kolikor je neobhodno potrebno za njeno izvršitev, dočim izvedemo isto premeno z mesta, s tem, da iz stanja izvršimo vajo in po njeni izvedbi preidemo takoj v pohod, s tem, da takoj, ko smo vajo izvršili, pričnemo korakati v tisto smer, katero smo dosegli potem vaje.

Najbolje je, da se takoj v uvodu seznamimo z raznimi osmi in ravninami, ki si jih mislimo položene v gotovih legah v telovadčevem telesu (telovadec stoji v »pozoru« t. j. v temeljni postavi) in ki so velike važnosti za pravilno tehnično razlago posameznih telovadnih gibov. Osi imamo štiri in sicer:

1. Podolžna os je ravna črta, ki si jo mislimo položeno navpično in sicer tako, da gre pri telovadcu od temena glave skozi sredo telesa navzdol. 2. Ramenska os je vodoravna os, ki gre skozi obe rameni in je pravokotna z ozirom na podolžno os, s katero se križa sredi telesa, med pleči. 3. Notranja os je vzporedna z ramensko osjo, toda gre nižje, namreč skozi oba kolka (to je skozi okostje tik pod pasom). 4. Globinska os gre skozi telo vodoravno od spredaj navzad skozi trebuh in je pravokotna z ozirom na podolžno os.

Kakor si mislimo osi kot ravne črte, tako si predstavljamo ravnine kot ravne ploskve, ki si jih mislimo položene skozi telo. Ravnine imamo trojne.

1. Čelno ravnino; v kateri ležijo vse osi razen globinske, si mislimo položeno skozi telo tako, da je navpična in vzporedna s čelom in deli telovadca na dva enaka dela, na prednjo ali čelno in zadnjo ali hrbtno stran. 2. Dve (vzporedni, navpični) bočni ravnini stojita pravokotno na čelno ravnino in gresta vsaka skozi eno ramo in en kolko naravnost naprej in nazaj. 3. Imamo še štiri prečne ravnine, ki gredo istotako kot bočni skozi en

kolk in istoimensko ramo, toda prečno naprej na desno in levo in istotako nazaj in tvorijo s čelno in bočnima ravninama kote po 45°.

Z ozirom na premembo smeri imamo trojne premene in sicer je premena izvedena čelno, če z njo nismo izpremenili smeri in smo po njeni izvedbi obrnjeni v prvotno smer. Če pa vajo izvršimo tako, da smo po izvršeni vaji za 90° obrnjeni od prvotne smeri v desno ali levo, smo izvedli premeno bočno, ker imamo sedaj desni ali levi bok obrnjen v smer, kamor smo bili obrnjeni prvotno s čelom ali pa čelo tja, kamor preje desni ali levi bok. Možna je še prečna izvedba, pri kateri smo prvotno smer, bodisi čelno ali bočno, izpremenili za 45° in s tem prišli v prečno postavbo.

Glede časnosti izvajanja premen pa imamo istočasne ali hkratne premene, kjer vsi telovadci ene skupine ali vse skupine obenem izvedejo isti gib ali pa hkrati različni gib — in postojne ali raznočasne, kjer telovadci ne izvedejo hkrati istih gibov, ampak postopno drug za drugim. Glede gibov pa delimo izvedbe lahko v enotne, kjer izvajajo vsi telovadci iste gibe, če pa izvedejo v istem času na skupno povelje različne gibe, pa postane izvedba raznolika.

Ker se redovne vaje izvajajo na povelje, je poveljevanje pri izvajanju redovnih premen zelo važna stvar. Splošno pravilo za pravilno poveljevanje je to, da se poveljuje kar najbolj glasno in razločno. Da se to tem lažje pogodi, se vsako povelje deli v glavna dela in sicer obstaja iz napovedi in povelja v ožjem pomenu. Beseda sama nam pove, da se v napovedi napove premena, to je, da se označi kaj in kako se mora izvesti — povelje samo pa naznači čas izvedbe. Naravno je torej da se pravo povelje (drugi del) močno naglasi, izreče z višjim glasom in kratko, rezko, dočim se napoved izgovori bolj počasi, z nižjim glasom, toda vseeno glasno in razločno. Med obema deloma naj bo nekoliko presledka, da morejo telovadci ožjem pomenu več zlogov, se mora tudi pred zadnjim zlogom nekoliko prestat, da se končni zlog močno naglasi in kratko izreče toda drugi prestanek naj bo manjši od glavnega, ki deli napoved od pravega povelja. Sledeče povelje se mora torej tako-le razdeliti: »D v o r e d, v d e s n o — s, č e — l o m l«

Vaditelj, pazi, da vse premene, katere poveljuješ in pa povelja sama popolnoma obvladaš. Vedno se postavi telovadcem tako, da te vsi vidijo in slišijo in da tudi ti nje vidiš; ne stoj torej preblizu njih; če mogoče se postavi na vzvišen prostor. Na tvoje povelje »I z n o v a !« ponavljajo telovadci, če je treba, isto vajo.

PREDVAJE.

Redovnih vaj ne more izvajati posamezen telovadec, vendar je potrebno, da se posameznik, preden se združi z drugimi v vrsto, izvežba v nekaterih vajah, ki so priprava vežbanju celote. Ker so redovne vaje premene smeri, oblike in stališča so obrati in korakanje ali pohod njihove glavne prvine, dočim te prvine v bistvu niso redovne vaje, ampak se obrati prištevajo k gibom prostih vaj, korakanje ali pohod pa je posebna vaja, čeprav je sestavljeno iz gibov prostih vaj. Te predvaje so zelo važne za redovne vaje in je torej neobhodno potrebno, da se vsak temeljito in ne-le površno izobrazí in izuri v njih.

Pripravljalne vaje posameznikov.

1. Temeljna postavba — odmorna stoja.

Na povelje »P o z ó r !« zavzame telovadec postavbo, izhodno za vse nadaljnje gibe, ki se zato imenuje temeljna postavba. Če bi jo označili z gibi prostih vaj, je to »vzklonjena spetna stoja s priročenjem«. Ta zahteva sledeče držanje telesa.

Splošno: »Vzklon« je pokončno držanje trupa, »spetna stoja« zahteva, da sta nogi iztegnjeni, peti skupaj, »priročenje« pa držo iztegnjenih rok, ko se prilegajo ob straneh trupa s palci naprej.

Poglejmo jo natančneje! Vaditelj, pazi pri telovadcih vedno na pravilno temeljno postavbo, ki je temelj resnične telovadbe in ni tako lahka kot bi si kdo mislil!

Glava bodi pokoncu in malo nazaj nagnjena, vrat iztegnjen, toda ne prisiljeno, da ne moli brada naprej! Glej naravnost predse, usta imej zaprta!

Trup je uleknjen, rameni sta v naravni in enaki višini in toliko potegnjeni nazaj, da so prsa prosta, vzbočena. Trebuh naj se neznatno potegne noter, toda nikakor preveč!

(Dalje.)

Dunaj.

FRANC TRŠAR.

Kadar zagrabi smrt tako blizu in nenadoma, človek obstane zamišljen sredi pota, čeprav je še mlad, in kadar zagrabi tako kruto, se za hip vpraša: »Čemu še visoko življenje, ko usoda tako neusmiljeno zenači vse?« In vendar mora v naslednjem hipu pritrditi: »Kakor je bridek padec z višine, tako veličastna in lepa je mlada smrt.

Kruto je udarila smrt — kruto za starše, nenadoma za tovariše — težko za celo našo organizacijo. In dolg bi bil, ne pokojnemu bratu, temveč organizaciji, če ne bi pokazali na veliko izgubo, ki nas je zadela, če ne bi zbrali vrlin dragega tovariša in ji rekli: tega si vzgojila ti, bil je tvoj!

Bil je ljub tovariš, vzoren brat. Spoznala sva se v telovadnici; tedaj še ni bilo naše organizacije, bil je pri prvih Orlih, član Zvezinega vaditeljskega zbora — in v telovadnici sva se ločila. Telovadbo je ljubil z vso resnostjo, in ko je zavalovala njegova železna moč na orodju, kdo bi bil mislil, da jo bo zlomila vojaška dolžnost. Šel je k vojakom po bo-

lezen, 6. oktobra pa so ga spremili tovariši in bratje na domače pokopališče.

Čemu bi naštevati, kaj je vse storil pokojni Tršar za organizacijo? Za celoto je delal toliko, da se je temeljito posvetil posameznim odsekom. Logaški fantje to vedo, vemo tudi mi na Dunaju, na splošno stališče organizacije pa bi se bil šele postavil — postal bi bil vrlo izobrazena tehnična moč, ki jih nam tako manjka.

Ni na mestu, da bi ga še posebej opisoval kot vzor-fanta, vzor-akademika, saj plačilo za vse to je prejel sam, otmee naj se mu samo ime, čeprav je dika — organizacija pa naj si ga zapiše v zlato knjigo vzornih bratov.

Tebi, dragi brat, pa nebeški nazdar!

Na Dunaju, 3. decembra 1912.

Ks. Koblar.

Primorska podzveza.

Občni zbor Podzveze Orlov za Primorsko se je vršil v Gorici dne 16. februarja 1913. Zjutraj se je udeležilo krog 30 Orlov sv. maše na Kostanjevici. Orli so pristopili k sv. obhajilu. Občni zbor, katerega se je udeležilo do 70 orlov, se je otvoril ob 10. dopolne v prostorih Slov. kršč. soc. zveze. Zborovalce pozdravi br. predsednik Dr. Česnik, ki se v svojem pozdravnem govoru spomni tudi umrlega br. Skolaris iz Vipolže, ki se je v Ameriki ponesrečil. Zborovalci se v znak žalovanja dvignejo, na poziv br. predsednika iz svojih sedežev.

Br. predsednik poroča nadalje:

Odbor je imel 8 sej širšega in ožjega odbora. Vsi odborovi sklepi so merili, na to, da se orlovsko gibanje na Primorskem poživijo, razširi in delovanje okrožij in odsekov poglobi. Odbor je polagal vso važnost na versko življenje naših odsekov obenem pa opozarjal Orle naj goje telovadbo. V ta namen je razposlal vsem odsekom in okrožjem 3 okrožnice. Odbor je skrbel za to, da so prihajala poročila o Podzvezinem delu v orlovsko glasilo „Mladost“ in da se je natiskalo več člankov o orlovski organizaciji in njenem delu v goriškem „Novem Času“.

Okrožja so se precej pridno gibal. = Imeli smo eno skupno slavlje v Mirnu dne 6. oktobra 1912, ki se je pa radi raznik vzrokov, katerih smo deloma sami krivi, malce ponesrečilo. Podzveza se je udeležila Evharističnega kongresa na Dunaju po več članih odbora in članih raznih bratskih odsekov ter obnega zbora Zveze Orlov v Ljubljani po br. podpredsedniku in načelniku srednje-vipavskega okrožja. — Stanje Podzveze je sledeče: šteje 4 okrožja, goriško, srednje-vipavsko, kraško in brisko. Odsekov je 28, članov 716, telovadcev 429, krojev 537, trobentačev 47, „Mladosti“ 105, predavanj 192, izletov 182. Te številke kažejo, da naše gibanje napreduje. Lepo število predavanj jamči, da se Orli zanimajo za napredek in izobrazbo bolj kakor oni, ki so vzeli oboje v zakup. Želeti bi bilo, da se število naročnikov našega glasila „Mladost“ pomnoži. Omeniti je treba, da smo pretečeno leto, prvo leto podzvezinega obstoja dosegli te vspehe sami! Nam primorskim Orlom se ne godi tako, kakor našim bratom na Kranjskem, Stajerskem in Koroškem, kjer katoliški, ljudski zastopniki podpirajo mladinsko orlovsko gibanje, ker se dobro zavedajo, da je mladina bodočnost! Mi se zavedamo svojih mladih sil in moči, zaupamo v svojo moč in moč naših krščanskih načel in gremo neustrašeno naprej! Na zdar!

Br. načelnik Jos. Medvešek pravi, da imamo na Goriškem izvrstnih telovadcev, samo malo truda treba pa dosežemo lahko krasnih uspehov. Omeni tudi, da je delo v tehničnem oziru zaostalo radi pomanjkanja prostorov, odkar je bil goriški Orel od lastnih ljudi takorekoč vržen na cesto! Odslej bode v tem oziru bolje, ker upamo da dobimo v kratkem druge prostore. Glede tega se je sprejela sledeča resolucija na vodstvo S. L. S. v Gorici: „Občni zbor Primorske Podzveze Orlov ugotavlja z obžalovanjem, da je Centralna posojilnica, zavod, ki je od pristašev S. L. S. na Goriškem izključno ustanovljen in vzdrževan, odpovedala prostore goriškemu Orlu — s tem je onemogo-

čila slov. kat. mladini v mestu vsak razvoj na polju organizatoričnega dela — in jih oddala kinematografu, ki na slovensko mladino vpliva prepogosto škodljivo v gospodarskem in in moralnem oziru.“ Preds. Z. O. v Ljubljani, sklene se pa poslati zahvalo, za odločni nastop pri S. L. S. v Gorici, v dosego prostorov za Orle. — V ožji odbor so bili izvoljeni: br. dr. Česnik, predsednik; nadalje br. Fr. Kremžar, br. And. Paglavac in Angel Ferčič. V širšem odboru ima vsako izmed okrožij po dva zastopnika. V načelstvu so sledeči bratje in sicer br. Fegic, načelnik; br. K. Terčič, podnačelnik; br. Medvešek in br. Rolih, vadiatelja. Tudi v načelstvu je zastopano vsako okrožje že po dveh članih. — Od vsakega Orla pričakujemo, da se zaveda svoje naloge, za to pa le požrtvovalno in nesebično na delo, da bomo lahko zaklicali, po besedah akademika Vrtovca, ki jih je spregovoril na obnem zboru: „Naš prapor vihrá, naprej do zmage!“

Šmarije pri Ajdovščini. Dasi se že dolgo nismo oglasili v našem glasilu „Mladost“, vendar ni iz tega sklepati, da smo dremali ali celo popolnoma zaspali. — Dne 19. januarja t. l. je imel naš odsek svoj redni občni zbor h krati s prvim obnim zborom našega godbenega odseka. — Iz poročil telovadnega odseka posnamemo, da so se člani med letom udeležili več javnih telovadb in drugih prireditev. Dne 25. avgusta preteklega leta pa smo imeli doma svoj javni nastop s sodelovanjem naše godbe, ki je vspel tako, da so se nekateri naravnost izrekli, da kaj tako lepega so niso videli na Goriškem. Dalje smo se po zastopnikih redno udeleževali okrožnih sej in tečajev, in je bil odsek prl obnem zboru „Podzveza za Goriško“ zastopan po dveh članih. V pretečenem letu ni šlo glede telovadbe vse tako v redu kot bi imelo iti, kar je bil pa vzrok ta, da so nam vzele največ prostih večerov godbene vaje. A hvala Bogu! sedaj je ta ovira odstranjena, ker že urežemo vsako godbeno točko gladko v naše in drugih veselje, in bo tako ostalo več časa posvetiti se tudi telovadbi. — Iz poročila godbenega odseka povzamemo sledeče: Godbeni odsek „Orel“ v Šmarjah je imel ustanovni občni zbor dne 15. decembra 1911. Fantje so se z veliko vno in vstrajnostjo udeleževali trikrat na teden pouka v teoriji. Posebno veliko truda so nam prizadejale tiste hude „note“, katere nam je z veliko vstrajnostjo razlagal godbenega odseka kapelnik g. Jožef Cerkvonič iz Trsta. — V marcu mesecu preteklega leta pa smo dobili 20 instrumentov, ki stanejo 2.100 kron, vsaka vadbena je stala 24 kron, kar znaša skupno lepo svoto. — Seveda bi kak strahopetnež obupal pri tolikem delu, kot smo ga imeli z godbo iz početka. Ali mi Orli smo vajeni discipline, ki nam je prav služila, ko smo morali navadno do polnoči vstrajati pri učenju. A trud je bil pozabljen, ko smo zaigrali prvo pesmico. — Med drugimi mnogimi komadi ki jih znamo, se seveda tudi zrcali lepa naša Orlovska himna. — Pač lep predek v prvem letu. — Javnih nastopov z godbo smo imeli do sedaj devet. Kroj imamo Orlovski. Tako je naša organizacija napravila zopet en korak naprej v izobrazbi. Upamo, da se bo imel še marsikdo priliko zabavati ob zvokih naše godbe. — V novi odsekovi odbor so bili izvoljeni sledeči člani: brat Dominik Kante, predsednik; brat Alojzij Nuzdorfer, podpredsednik; brat Franc Kranjec župnik, tajnik; brat Karol Poljšak, tajnikov namestnik; brat Franc Poljšak, blagajnik; brat Franc Verč, blagajnikov namestnik; brat Izidor Nuzdorfer in brat Franc Vrtovec, pregledovalca računov; brat Ludovik Poljšak, načelnik; brat Janez Verč, podnačelnik; brat Kristijan Živec in brat Andrej Kante, vadiatelja. — V novi godbeni odbor so izvoljeni sledeči člani: Franc Verč, predsednik; Feliks Lisjak, podpredsednik; Karol Poljšak, tajnik; Ludv k Poljšak, blagajnik; Franc Poljšak, blagajnikov namestnik; Izidor Nuzdorfer in Franc Orel, pregledovalca računov. Na obnem zboru Orla in godbe ter pri prvi seji, je bil sklenjen sledeči urnik, ki ga tudi vestno spojujemo. Redne članove telovadne ure so: Vsak torek in četrtek zvečer, naraščaja katerega imamo, okolo dvajset po številu, vsak ponedeljek, sredo, petek ter v nedeljo. Godbene vaje pa so vsak četrtek in soboto zvečer, ter nedeljo skoro celi dan.

Predragi bratje! le tako krepko in naustrašeno naprej po začrtani poti. Naš cilj naj bo kakor je bil dosedaj tudi vnaprej. Veri in omiki. Na zdar!

Stajerska podzveza.

Rajhenburg. Dne 28. februarja se je vršil v naši dvorani telovadni tečaj za Orle obsavskih župnij. Ob 7. uri so bili Orli pri sv. maši, potem so se zbrali v dvorani k telovadbi ki je trajala do 11 ure. Od 11—12 je predaval g. Martin Gaberc, tajnik odseka o delovanju liberalcev, soc. demokratov in o delu kršč.-socialne zveze za narod. Povdarjal je, da liberalen biti, pomeni za sebe, za lastno korist delati, in kako tako delovanje vodi od božjih zapovedi in nazadnje tudi od Boga samega, in kako je tako delovanje škodljivo vsaki družbi, vsakemu narodu. Pokazal je na raznih vzgledih škodljivost liberalizma. Delovanje socialnih demokratov je sicer za skupni blagor večje družbe, pa brez ozira na božje zapovedi. Naziranje, kateremu je vera privatna stvar, oziroma ki vero zametuje, ne more biti pravo, ne more tudi svojih privržencev privedi do pravega blagostanja. Zato vidimo pri socialnih demokratih vedno nezadovoljnost in veden boj, nikjer pa prave sreče. Edino pravo delovanje razvija krščansko socialna stranka, ker hoče privedi svoje privržence do pravega blagostanja z ozirom na Boga. Socialen biti, se pravi za družbo delati, kdor dela za družbo brez Boga, pade med socialne demokrate kdor pa deluje za občni blagor upoštevajoč tudi božje zapovedi in naredbe, tak se imenuje krščansko socialen. Med slovenskim narodom se je ustvarila Slovenska krščansko socialna zveza, ki udejstvuje svoja načela v premnogi družbi bodisi političnih, gospodarskih ali izobraževalnih. Učinke tega delovanja vidimo vsak dan, pospešujemo jih pa, če se vrlo udeležujemo izobraževalnega dela. Zanimivemu predavanju se vsi Orli pazno sledili. Od 1/1 je bil odločen čas odpočitka. Od 1/2 do 3 je bila telovadba na orodju, ker so se vadili predpoldan v prostih in redovnih vajah. Proste vaje, zlasti letošnje zahtevajo veliko pazljivosti, da se jih kdo dobro in elegantno privadi. Po orodni telovadbi ste bili dve predavanji. G. Gaberc je govoril, kako naj upliva pri Orlu telesna vaja na dušo, ter pozival vse Orle, naj vsopredno z vajo telesa gojijo tudi vajo duše, zlasti vajo volje, ki naj postane pri vsakem Orlu neomahljivo nagnjena k dobremu. Velezanimivo je bilo poslušati g. Lasbacherja, videmskega kaplana, ki je razjasnil pomen in obširnost besede politika, ki se dandanes tolikokrat napačno razumeva. Priporočal je Orlom, naj se zlasti zanimajo za agrarno in obrtno politiko, ki jim ne sme biti neznan kot bodočim gospodarjem. Za velezanimivo in koristne besede mu bodi izrečena na tem mestu v imenu odbora srčna zahvala. Tečaj se je zaključil z željo, da bi se večkrat sešli ob enakih prilikah in zlasti, da bi se takih tečajev udeležilo večje število mladeničev in drugih Orlov, kakor se je to zdaj zgodilo. Upamo tudi, da ob ugodni priliki ustanovimo posavsko okrožje Orlov, zlasti če se nam bo posrečilo pridobiti tudi videmske fante za orlovsko idejo. Veliko dela nas še čaka, a prihodnost lepa nam je zagotovljena.

Kranjska podzveza.

Št. Vid nad Ljubljano. K poročilu o občnem zboru v zadnji „Mladosti“ nam je v toliko izpopolnit, da je v odboru tudi br. Aleks. Jeločnik, ki poleg svoje težke učiteljske službe ves ostali prosti čas žrtvuje našim organizacijam zlasti mladeničem, zbranim pod krilo „Orla“. — Pomladansko življenje se je začelo v naši telovadnici, odkar smo začeli zahajati k telovadbi tudi starejši člani. Vsak torek se snidemo v telovadnici tudi tisti, ki smo že slekli vojaško suknjo; ni nas sram med mlajšimi, ker se zavedamo, da gre za našo dobro stvar, saj ravno s tem dosežemo lep zgled in netimo ogenj navdušenja v mladih srcih za lepo našo orlovsko idejo. Tudi mi „veliki“ fantje in možje si bomo dali napraviti kroj, da bomo lahko prisostvovali raznim

orlovskim slovesnostim, posebno pa letošnjemu IV. katoliškemu shodu v Ljubljani, na katerega se že pripravljamo. — „Privandrov“ je zopet med nas br. Št. Erman, naš nekdanji navdušeni organizator. Njegova prva pot je bila, ko je prišel v Št. Vid, med fante v telovadnico, ki smo mu krepko stisnili desnico, sam pa je dejal, da je najbolj vesel, kadar je med slovenskimi Orli: Prostor smo mu dali tudi v odboru, kjer — upamo, nam bo dal marsikak svet iz svoje izkušnje, kako naj še bolj pospešimo naše delo, v procvit nam in naše mile domovine. Na zdar!

Kranj. Kdor pozna razmere v Kranju, se ne bo čudil, če je Orel pri nas cela tri leta komaj živel. V avgustu pretečenega leta se odsek ni le poživil, po njegovem prizadevanju se je tudi okrožje uredilo. Dne 18. februarja smo imeli občni zbor. Navzoči niso bili le Orli, temveč več prijateljev orlovske organizacije, odborniki „Izobr. društva“ s preč. g. dekanom, ki je fantom dal na razpolago krasno igrališče tennis, kar bo v poletnem času prineslo zabavno izpremembo. Iz govora predsednika, kaplana dr. Kotnika, posnamemo, da je imel Orel v šestih mesecih 1 izredni občni zbor, 6 sej, po dve telovadni uri na teden, 7 predavanj izrecno za fante, ki so se pridno udeleževali tudi društvenih predavanj in sodelovali tudi pri dramatičnem odseku „Izobr. društva“. Odsek šteje 24 rednih članov, izmed katerih je 23 telovadcev. Pri občnem zboru se je sklenilo agitirati za podporne člane in se je sprožila misel, naj bi Podzveza Orlov za Kranjsko kmalu priredila večjo prireditve v Kranju, ker Sokoli nastopajo, čeprav v malem številu, ob vsaki priliki; zato naj pridejo tudi Orlu kmalu brez dvorane, brez vsakega demonstrativnega namena seveda, samo da se pokaže, da je orlovska organizacija zmožna tudi v Kranju ne le eksistirati, temveč tudi javno nastopati. „Knjiga želja in navedb“, ki jo je odsek po vzgledu moravskega Orla upeljal, se je zelo obnesla, da ima vsak fant priliko, svoje želje brezobzirno odboru sporočiti. Izvolil se je nov odbor, in sicer: predsednik kaplan dr. J. Kotnik, načelnik V. Bonač in odborniki: Gorjanc, Rudolf Florjančič, Janko Florjančič, Rebolj, Janežič, Šorli. Naprosil se je tudi g. prof. Malnar, da nam od časa do časa predava o teoriji telovadbe, kar bo inteligentnim telovadcem zelo v prid. Občni zbor je pokazal, da ima Orel v Kranju dokaj prijateljev, zato, fantje: neustrašeno naprej! Mi Sokolov ne izživimo, s treznim in stanovitnim delovanjem hočemo v sebi utrditi katoliško zavest našega ljudstva! To bodi naš cilj! Na zdar!

Sodražica. Ker je letošnja „Mladost“ jako živahna postala, polna imenitnih, praktičnih člankov in navdušenih dopisov, naj pa še mi v svoji skromnosti damo ponižen glas od sebe. Letošnjo zimo smo se precej odlikovali s pridnim delom, zato nam je nedostajalo časa za dopisovanje, saj veste, gospod urednik, da se kmetiškega roka težko loti pisanja. S posebnim ponosom zremo na naš naraščaj. Vsako nedeljo se prav marljivo vadi 12—16 mladeničev od 15 do 18 let, ki obetajo postati najboljši Orli. Poučuje jih naš vri načelnik, včasih pa ga nadomestuje br. Fran Brinšek, ki je bil pretečeno leto pri tridnevnem telovadnem tečaju, ter se je prav dobro priučil novih prostih vaj. Teh se bodo temeljito navadili mladi Orli, zato bomo prav lahko kmalu zadelali vrzel, katero nam je prizadel lanski vojaški nabor, ki nam je pobral tri prav čvrste člane. Izgubili smo med letom tudi br. podpredsednika in br. podnačelnika, ki sta se presejila drugam. Vseh pet telovadni odsek zelo pogreša. V kratkem bomo imeli svoj občni zbor, pri katerem bomo napravili obračun za preteklo leto. Če še omenimo, da stari in mladi Orli prav pridno čitamo „Mladost“ in smo se tudi po večini na njo naročili, naj bo za danes dovolj. Po občnem zboru zopet kaj.

Črnuče. Od ustanovnega občnega zbora našega „Orla“ ki se je vršil preteklo jesen, še nismo nič poročali v našem glasilu „Mladosti“. Vpisalo se je pri občnem zboru dokaj fantov, od katerih pa jih je že nekaj odstopilo, tako, da je sedaj vpisanih 33 članov. Od teh je rednih telovadcev 16, iz česar je posneti,

da pri nekaterih še ne more izginiti mrzlota. Upajmo, da bo tudi pri teh polagoma vzplamtel ogenj navdušenja za lepo našo Orlovsko stvar. No seveda, začetek je, pri katerem pa so, predno do dobra spoznamo pravila discipline in pa same sebe, vedno težave, kar nas pa ne sme strašiti na naši poti. — Telovadimo dvakrat na teden. Predsednik našega odseka je vrli naš župan br. Ivan Čibašek, načelnik pa, član vad. zbora podveze, br. Albin Lampič. — Ker še nimamo orodja, uprizori naš odsek v kratkem igro »Sanje«, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo tega. Soslednji odseki se že sedaj uljudno vabijo na to prireditve. — Mi pa črnuški fantje — »Orli«! oklenimo se še bolj lepe orlovske organizacije in se ne strašimo vsake besede. — Ni li žalostno za mladega fanta, ki si ne zna poiskati drugega razvedrila, kot da gre v gostilno kjer se preklinja in se zapijajo mlada leta in pa dostikrat še kaj drugega...? Ko pa bi imel postati res dober gospodar in glavar družine pa pravi, »ga moram malo, da sem bolj močan«, in kakšne so navadno posledice v družini takega, nam je, kaj ne, žal predobro znano. Zato fantje, vrzimo stran take in enake fantovske razvade, ki nas ne pripeljejo drugam kot v pogubo. — Pa naj ne misli pri tem kdo, no zdaj pa še v gostilno ne bom smel. Tudi pri kozarcu vina v gotovih časih lahko najdemo pošteno zabavo, ako smo zmerni in smo v pošteni in dostojni družbi, seveda moramo prezirati v vsakem slučaju nespodobno govorjenje, ki je prvi znak neizobraženosti in podivjanosti vsakogar. — Bratje Orli! Držimo se junaško načel ki so predpisani slovenskemu Orlu! Zlata knjiga in Mladost pa naj sta nam prava prijatelja v delu in počitku, veselju in bridkosti! Na zdar!

Selca. Dne 16. svečana je imel naš »Orel« svoj redni občni zbor. Iz poročil odbornikov je razvidno, da je odsek v pretečenem letu posvetil največ dela in pozornosti svoji sicer mladi, pa že krepki godbi. Pa tudi sicer je odsek zvesto ohranil svoj telovadski in izobraževalni značaj. Z dvigom rok se je na predlog prejšnjega odbora izvolil sledeči odbor: čast. g. Matej Tavčar, predsednik; čast. g. Janez Kepec, podpredsednik; Zvonko Tevž, tajnik; France Šparovec, blagajnik; Ignacij Prezelj, načelnik; France Brtoncelj, podnačelnik; Anton Rant, Matevž Šolar in France Šturm, odborniki. — Letošnji vseslovenski orlovski nastop v Ljubljani nam podžiga pogum in krepko voljo, da znanost in podvojeno silo vadimo in izobrazujemo svoje mlade moči ter v čast orlovske organizacije nastopamo vzorno in viteško povsod, doma in drugod. Vsem bratskim odsekom: Na zdar!

Št. Janž. Odsek »Orel« pri nas le napreduje. Ovire, katere mora prestopiti v tem razburkanem kraju, ga tembolj utrjujejo. Že starejši člani in naraščaj se društva oklepajo z res veliko pridnostjo. In to še sedaj v tem bolj majhnem društvenem prostoru. Upanje na hiter korak imamo v dvorani, katera bode otvorena meseca junija z mladeniškim taborom za Dolenjsko. Dvorana se še omeče. Člani »Orla« in drugi, kateri so se že izrekli pripravljene navoziti pesek, se opozarjajo, da to nemudoma storijo. — »Orel« ima že pri dvorani dva mlaja, katera se bodeta porabila za stalne droge, na katerih bodo vihrale nove zastave, za katere ima »Ženska zveza« že nabran denar. — Odsek »Orel« v Št. Janžu se bode kmalu povečal s pododsekom na Kalu. Priglasilo se je že 13 članov, tam gori iz višoke kalske soteske, kar bode delalo čast mladini in soteski sami. Odsek šteje sedaj že 62 članov. V zadnjih treh mesecih je bilo deset mladeniških večerov. Šestkrat se je razlagala »Zlata knjiga« in štirikrat o verskih zmotah.

Vipava. Okrožje je priredilo v nedeljo dne 2. marca zelo važen tečaj za vse člane v redovnih vajah. Udeležilo se je tečaja 60 članov. Lepo število sicer, vendar ne odgovarja resnični moči naše organizacije. Pomembni tečaj bi lahko zbral večje število bratov Orlov, zato moramo zahtevati od vsakega posameznika več smisla in dela. Površnih članov se pa raje iznebimo! Na krasnem vojaškem vežbališču (vojaška posadka je drage volje prepustila svoj prostor, za kar ji gre hvala) je pod vodstvom brata okrožnega načelnika vadila naša orlovska skupina od 2. uo 4. ure

popoldne. Najvažnejše redovne vaje, kakor tudi koračanje smo precej pretresali in vadili. Po tečaju smo odkorakali v cerkev, kjer je čast. gospod dekan opravil tihe litanije, ker se drugih nismo mogli udeležiti. — Fantje so bili veseli in zadovoljni! — Dne 19. t. m. je pa po Zveznem sklepu tečaj za proste vaje, katerega pride voditi vadiatelj iz Ljubljane. — Za ta tečaj pridejo pa samo načelniki in boljši telovadci v poštevi! Posameznosti se naznanijo potom okrožnice! Z veseljem in trdno voljo na delo!

Slovensko nemški razgovori v vsakdanjem življenju (Nemščina brez učitelja II. del). Sestavil Pavel Novak. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Nemščina brez učitelja obsega sedaj dva dela: I. del »Nemška slovnica za samouke« je bolj teoretične vrednosti in zahteva učenje po tej knjigi nekaj truda in slovnice podlage; vendar pa mora to knjigo predelati, kdor se hoče nemščine temeljito priučiti. I. del je izšel ravnokar v novem popolnoma popravljenem in predelanem natisu, ker je prva izdaja pokazala mnogo hib, ki so se sedaj odpravile.

II. del »Slovensko-nemški razgovori v vsakdanjem življenju« je pa čisto nova knjiga velike praktične vrednosti. To knjižico lahko rabi vsak samouk; treba je samo, da zna čitati. Kdor ni predelal prvega dela, naj prebere predgovor k tej knjižici in naj se predvsem dobro nauči kratkega odstavka »Pravila za izgovarjevo nemških besed«. Potem se bo pa na podlagi razgovorov kar naravnost vpeljal v nemško govorico vsakdanjega življenja, kar je najhitrejši in po najnovejših skušnjah tudi najboljši način za osvojitve tujega jezika. Kdor si dobro zapomni nemške pogovore v tej knjižici se mu ni treba bati iti med Nemce, znal bo za vsakdanjo potrebo.

Razgovori so izredno praktični in prirejeni za vse slučaje in razmere v katerih pride preprost Slovenec z Nemcem v neposredno dotiko. Tako bo našlo n. pr. slovensko dekle, ki si išče službe v nemških krajih in pri nemških družinah, v knjigi razgovore, ki jih bo lahko in uspešno uporabljala ne le pri nastopu službe, temveč tudi med službovanjem samim. Slovenski trgovec, postilničar, obrtnik, delavec, mladenič, ki gre k vojakom itd., bo našel v tej knjigi pravega svetovalca, ki ga bo rešil v občevarju z Nemcem neljube zadrege.

Knjižica bo pa zanimala tudi marsikoga, kateremu se ni treba nemščine še le učiti. Tako najdejo n. pr. načelniki slov. telovadnih društev, požarnih bramb itd. v odstavku »Razgovori za vojaške novince« poleg nemških tudi vsa slovenska vežbalna povelja. V tem oddelku so navedene tudi razne vojaške stopnje, razdelitev armade, vojna moč v miru itd. tako da se bo vsak v vojaške potrjen mladenič, ki ima priti takorekoč v nek čisto novi, tuji svet, lahko že pred nastopom vojaške službe upeljal v nove razmere, kar mu bo zagotovilo uspešnejši napredek pri vojakih. Cena za I. del Nemška slovnica za samouke

II. natis . . . K 1,20

» II. » Slov. nemški razgovori . . . » 1,20

Oba dela skupaj vezana v platno . . . » 3,—

V pustnjah in puščavi. H. Sienkiewicz. Roman iz Mahdijevih časov. Iz poljskega prevedel dr. L. Lenard. 2 K 80 h, v platni 2 K 80 h. Roman je izšel kot XVII. zvezek »Ljudske knjižnice« ter se dobiva v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Sienkiewicz je pač tako znan kot najslavnejši poljski in sploh eden prvih svetovnih pisateljev, da je odveč na tem mestu o tem govoriti. Kdo ne pozna njegovih romanov »Quo vadis«, »Potop«, »Križarji« itd., ki so prestavljeni v vse svetovne jezike in so njegovo slavo takorekoč v poletu raznesli po celem svetu. Medtem so pa njegovi dosedanjí romani zajeti večinoma iz zgodovine poljskega in drugih narodov, krenil je v romanu »Skozi pustnje in puščavo« na drugo pot ter dokazal, da zna tudi tu naravnost mojstrsko sukati svoje pero. Torišča tega romana so namreč tajnostne in razsežne pokrajine srednje Afrike in iz njega diha življenje divjih in doslej še

malo znanih afriških rodov: Arabcev in zamorcev. V romanu nastopi obljubljeni mesija mohamedanski Mahdi, ki je znal fanatizirati divje mohamedanske rodove severne Afrike ter je pred par desetletji oblił s krvjo celo severno Afriko ter je napolnil s strahom in trepetom Sudan, Arabijo in Egipt, dokler mu ni angleška sablja zadala zadnjega udarca. Z njemu lastno mičnostjo slika pisatelj tekom povesti čudežne dogodiljaje dveh otrok, katera divji Mahdiji odpeljejo v sužnost ter zahtevajo, da zatajita sveto vero. Otroka pa ostaneta zvesta svoji veri in deček — 14leten Poljak — pove samemu Mahdiju v obraz, da bo do konca življenja spoznaval Kristusa, ne pa Alaha za svojega Boga. Mahdi priseže radi tega obema otrokoma pogin, ker si pa iz sebičnih vzrokov noče sam svojih rok omadeževati z njiju krvjo, odpošlje ju s posebnim spremstvom naprej v divje uščave, kjer gospodari lev, mrzlca in smrt. Deček pa s svojo moško neustrašenostjo in razumnostjo reši deklico ter jo srečno vodi skozi tisoč strašnih nevarnosti — otme jo takorekoč iz levjega žrela — dokler jima največji sovražnik človeškega življenja, neznosna žeja sredi širokih brezvodnih afriških pustinj, ne zažuga z neizogibnim poginom, katerega ju otme le srečno naključje. Zaključek romana je izredno zanimiv. Pisatelj nas popelje skozi Saharo in druge strašne puščave ter nam slika neverjetno živo divje življenje in še bolj divje šege tamošnjih prebivalcev. V romanu se seznanimo z rastlinstvom in živalstvom vročih tropičnih krajev ter se mimogrede veliko naučimo. Ker je roman pisan z izredno mičnostjo in prijetnostjo, katero premore le silni duh Sienkiewicz, ga bo vsak gotovo večkrat prebral. Kratko rečeno je to eno najvabljivejših Sienkiewiczovih del, katero podaja »Ljudska knjižnica« v XVII. zvezku svojim naročnikom. Izredno nizka cena bo pomogla, da se bo kar najhitreje splošno razširilo med slovenskim ljudstvom.

Zlata knjiga.

Orel brez »Zlate knjige« ne more izhajati, ako hoče res biti in ostati Orel. V njej najde razložena vsa načela, na katerih sioni nasa organizacija. »Zlata knjiga« kaže našim Orlom pot do njihovih visokih ciljev.

Cena broš. 1 K, vez. 2 K.

Naroča se v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

„Mladost“.

Se danes niso vsi Orli na »Mladost« naročeni, kakor bi morali biti. Kdor pa nima in redno ne bere »Mladosti«, ta je suha veja na našem drevesu. Zato agitirajte, da vsak Orel »Mladost« naroči in jo tudi pridno proučuje. »Mladost« ohranja pravega duha in neti navdušenost v naših vrstah.

Stane na leto 2 K.

Mladeniška organizacija.

Brez te brošure ni mogoče nobenega telovadnega odseka ustanoviti, pa tudi ne ustanovljenega pravilno in uspešno voditi. »Mladeniška organizacija« obsega poslovnik naše organizacije in natančno odgovarja na vsako vprašanje, ki se tiče uredbe, vodstva in delovanja naših odsekov.

Cena 60 v.

Naroča se v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Razširjajte - - -

- priporočajte -

- - agitirajte za

„MLADOST“

Ustanovljeno 1863.

Manufakturna trgovina

Ustanovljeno 1863.

Franc M. Regorschek naslednik, Ljubljana

priporoča naslednje za orlovske odseke predpisano blago, kakor sukno za kroje, garniture (vrvice) za kroje, ovratnike, zapestnice, gumbe itd.

Cenik od omenjenih predmetov pošljem na zahtevo franko.

Nadalje priporočam častiti duhovščini pristno cerkveno platno ter razne vrste sukna za talarje in obleke kakor tudi platnene barvane žepne robce. Imam tudi veliko izbiro spodnjega volnenega perila.

Se priporočam z odličnim spoštovanjem

Franc M. Regorschek naslednik.

Cene nizke!

Postrežba solidna!